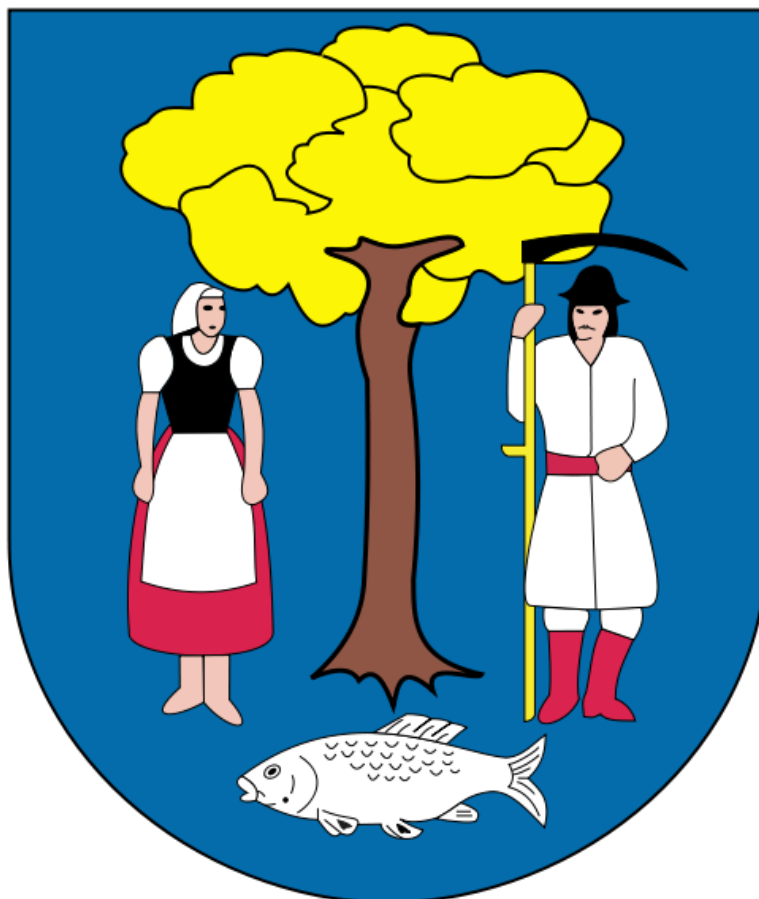

GMINA CHYBIE

PROJEKT STRATEGII ROZWOJU GMINY CHYBIE NA LATA 2015 - 2025

Chybie, październik 2015 r.

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	5
2	METODOLOGIA	7
2.1	Ogólna metodyka prac	7
2.2	Źródła danych pierwotnych i wtórnych	8
2.2.1	Źródła pierwotne	8
2.2.2	Źródła wtórne	8
2.3	Etapy prac.....	9
3	DIAGNOZA STRATEGICZNA – ANALIZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA 10	
3.1	Ogólne informacje o gminie.....	10
3.1.1	Położenie	10
3.1.2	Rys historyczny	13
3.1.3	Powierzchnia i gleby	14
3.1.4	Klimat.....	15
3.1.5	Surowce mineralne	16
3.2	Mieszkańcy gminy i ich potrzeby	16
3.2.1	Demografia.....	16
3.2.2	Związki małżeńskie.....	19
3.2.3	Migracja ludności	20
3.2.4	Przedsiębiorczość	20
3.2.5	Rynek pracy.....	24
3.2.6	Pomoc społeczna	28
3.2.7	Edukacja	30
3.2.8	Czytelnictwo.....	33
3.2.9	Kultura.....	34
3.2.10	Sport i rekreacja	35
3.2.11	Turystyka.....	35
3.2.12	Ochrona zdrowia	36
3.2.13	Bezpieczeństwo publiczne	36
3.2.14	Organizacje pozarządowe.....	37
3.3	Infrastruktura publiczna	38
3.3.1	Zagospodarowanie przestrzenne	38
3.3.2	Gospodarka mieszkaniowa.....	39
3.3.3	Infrastruktura drogowa, w tym chodniki i parkingi	40
3.3.4	Bezpieczeństwo ruchu drogowego	41
3.3.5	Kanalizacja	42
3.3.6	Odpady	44
3.4	Ochrona środowiska	45
3.4.1	Pomniki przyrody i rezerваты	45
3.4.2	Zabytki	46

3.5	Finanse Gminy Chybie.....	47
3.6	Wnioski wynikające z diagnozy strategicznej.....	48
4	ANALIZA SWOT MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ.....	50
4.1	Mocne strony.....	50
4.2	Słabe strony.....	51
4.3	Szanse.....	54
4.4	Zagrożenia.....	55
5	MISJA I WIZJA GMINY.....	57
5.1	Misja Gminy.....	57
5.2	Wizja Gminy.....	58
6	CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA.....	59
7	OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI STRATEGII.....	61
8	PROCEDURY UAKTUALNIANIA STRATEGII.....	63
9	MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	64
10	HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII.....	65
11	KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY Z POZOSTAŁYMI LOKALNYMI STARTEGIAMI I PROGRAMAMI.....	66
	ZAŁĄCZNIKI:.....	68
	ZAŁĄCZNIK NR 1 - ANKIETA.....	68
	ZAŁĄCZNIK NR 2 - RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO DLA MIESZKAŃCÓW.....	68
	ZAŁĄCZNIK NR 3 – ZARZĄDZENIE W SPRAWIE POWOŁANIA KOMITETU STERUJĄCEGO.....	68
	ZAŁĄCZNIK NR 4 - PROPOZYCJA ZADAŃ WYNIKAJĄCA Z WARSZTATÓW.....	68
	Mapa 1: Lokalizacja Gminy Chybie w jej najbliższym otoczeniu.....	11
	Mapa 2: Lokalizacja Gminy Chybie w skali województwa śląskiego.....	12
	Tabela 1: Liczebność Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	16
	Tabela 2: Kształtowanie się przyrostu naturalnego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	17
	Tabela 3: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	17
	Tabela 4: Kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	18
	Tabela 5: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	19
	Tabela 6: Liczba związków małżeńskich na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014....	19
	Tabela 7: Migracje mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	20
	Tabela 8: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	21
	Tabela 9: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie w poszczególnych sektorach.....	21
	Tabela 10: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie, w poszczególnych grupach, w podziale z punktu widzenia wielkości zatrudnienia w przedsiębiorstwie w latach 2010– 2014.....	22

Tabela 11: Liczebność nowo zakładanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie, w podziale z punktu widzenia formy własności w latach 2010 – 2014.....	22
Tabela 12: Liczebność podmiotów gospodarczych, wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Chybie, z punktu widzenia formy własności w latach 2010 – 2014.....	23
Tabela 13: Wskaźniki charakterystyczne dla podmiotów gospodarczych, na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	23
Tabela 14: Udział bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	24
Tabela 15: Liczebność osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014..	24
Tabela 16: Liczebność osób bezrobotnych z prawem do zasiłku na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014	25
Tabela 17: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia ich wykształcenia w latach 2010 – 2014.....	25
Tabela 18: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia okresu pozostawania bez pracy w latach 2010 – 2014	26
Tabela 19: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia ich wieku w latach 2010 – 2014.....	27
Tabela 20: Udział wśród osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie osób bez żadnych kwalifikacji.....	27
Tabela 21: Dane dot. pomocy społecznej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014....	29
Tabela 22: Dane dot. pomocy społecznej – powodów przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Chybie	30
Tabela 23: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	31
Tabela 24: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	31
Tabela 25: Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	32
Tabela 26: Dane dot. szkół gimnazjalnych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014	32
Tabela 27: Wykaz najważniejszych imprez kulturalnych, cyklicznie odbywających się na terenie Gminy Chybie	34
Tabela 28: Dane dot. ruchu turystycznego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	36
Tabela 29: Dane dotyczące przestępczości na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	37
Tabela 30: Indywidualne inicjatywy z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	39
Tabela 31: Zasoby mieszkaniowe dostępne na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014	39
Tabela 32: Wyposażenie zasobów mieszkaniowych dostępnych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014	40
Tabela 33: Dane dot. bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	42
Tabela 34: Dostępność poszczególnych mediów na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014.....	43
Tabela 35: Dane dot. ochrony środowiska na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014 ..	44
Tabela 36: Dane dot. sytuacji finansowej Gminy Chybie w latach 2010 – 2014	47
Tabela 37: Harmonogram realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015 - 2025 ..	65

1 WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy jest podstawowym dokumentem, który określa cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego danego obszaru.

Niniejsza strategia jest rezultatem prac samorządu Gminy Chybie, które zostały podjęte wspólnie z mieszkańcami (osobami wywodzącymi się z 3 sektorów – społecznego, samorządowego oraz gospodarczego) oraz doradcami z konsorcjum przedsiębiorstw: IRP Inwestycje Rozwój Personel Sp. z o.o. oraz TechMaster Monika Stasica w II i III kw. 2015r. Celem opracowania strategii było rozpoznanie atutów i mankamentów Gminy Chybie, a także stojących przed gminą szans i zagrożeń oraz wskazanie kierunków rozwoju, które są najbardziej perspektywiczne.

Niniejsza Strategia składa się z trzech podstawowych części: diagnostycznej, koncepcyjnej oraz wdrożeniowej.

Część pierwsza - diagnostyczna obejmuje zagadnienia związane z: diagnozą obecnej sytuacji, w jakiej znajduje się gmina – sytuacji demograficznej, społecznej, gospodarczej oraz finansowej. W ramach tej części opisano na podstawie dostępnych danych utrzymujące się na obszarze gminy trendy, tendencje, dostępną infrastrukturę. Analizą objęto okres 5-ciu lat wstecz (lata 2010 – 2014).

Część druga - koncepcyjna to wskazanie rozpoznanego, optymalnego celu strategicznego gminy, opis misji i wizji gminy, a także wykaz kluczowych kierunków rozwoju Gminy Chybie na lata 2015 – 2025.

Część trzecia - wdrożeniowa obejmuje wskazanie oczekiwanych efektów wdrażania strategii, procedur monitoringu i ewaluacji, określenie harmonogramu realizacji strategii, a także jej planu finansowego.

Dzięki opisanej strukturze niniejsza Strategia Rozwoju ma szansę stać się dokumentem w efektywny sposób wypełniającym kilka zasadniczych celów:

- stanowić najbardziej aktualne, zintegrowane i przetworzone z myślą o różnorodnych odbiorcach kompendium wszelkich informacji o Gminie Chybie – jej terenie, mieszkańcach, sytuacji społecznej, gospodarczej, etc.,
- pełnić funkcję efektywnego narzędzia promocyjnego, wykorzystywanego przez Samorząd w celach związanych z prezentacją terenu gminy, kreowaniem jej wizerunku, jako miejsca z różnych względów atrakcyjnego,

- być wyrazem woli tak mieszkańców, jak też i samorządu lokalnego, w zakresie priorytetowych kierunków rozwoju w najbliższym okresie.

Ponadto niniejszy dokument przedstawia metodykę prac nad Strategią, a także zasadność jej przygotowania w oparciu o wykazaną spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

2 METODOLOGIA

2.1 *Ogólna metodyka prac*

Niniejsza Strategia jest budowana według metody partycypacyjno-eksperckiej, czyli uspołecznionej, w której równoważne jest doświadczenie konsultantów oraz wiedza i potencjał społeczności lokalnej. Konsultanci wnieśli swoje doświadczenie w zakresie budowania strategii rozwoju, natomiast mieszkańcy wiedzę na temat obszaru, jego mocnych i słabych stron, jego potencjału oraz optymalnych kierunków rozwoju.

Metoda partycypacyjno-ekspercka zakłada silną współpracę konsultantów ze społecznością lokalną na każdym etapie opracowywania dokumentu.

Zastosowanie takiej metody przy tworzeniu dokumentu, oprócz partycypacji pozwala na zdobycie doświadczenia przyczyniając się jednocześnie do integracji środowisk w oparciu o planowanie rozwoju lokalnego. Doświadczenie zdobyte przez liderów lokalnych w pracach nad Strategią będzie mogło owocować podczas jej wdrażania.

Punktem wyjścia do właściwego skonstruowania części strategicznej, a więc kierunków rozwoju, celów i działań jest precyzyjna diagnoza społeczno-gospodarcza gminy, oparta przede wszystkim na pozyskanych danych wewnętrznych oraz na danych zewnętrznych. W przygotowaniu Strategii wykorzystano dostępne źródła wtórne.

Na potrzeby powstającego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze:

- ankieta – dostępna dla mieszkańców gminy w okresie maj – wrzesień 2015 w formie elektronicznej, oraz w postaci formularzy papierowych, dystrybuowanych m. in. przez członków Komitetu Sterującego, radnych, jak i za pośrednictwem Poczty Polskiej. Zebrano 190 kwestionariuszy, w tym 47 w formie papierowej,
- spotkania warsztatowe w poszczególnych sołectwach – spotkania pozwoliły na uzyskanie bardzo wysokiego poziomu interakcji między uczestnikami, ogniskowanie dyskusji wokół zaplanowanego tematu, a także wizualizację przebiegu pracy i jej wyników. Inną istotną zaletą zastosowanych technik była wysoka efektywność dyskusji. Terminy spotkań warsztatowych:
 - 02.06.2015r. spotkanie w sołectwie Zarzecze,
 - 08.06.2015r. spotkanie w sołectwie Chybie,
 - 11.06.2015r. spotkanie w sołectwie Frelichów,
 - 16.06.2015r. spotkanie w sołectwie Mnich,

- 18.06.2015r. spotkanie w sołectwie Zaborze,

- spotkanie branżowe z przedsiębiorcami z Gminy Chybie, które odbyło się w dniu 10.06.2015r.

Ponadto powołany został Komitet Sterujący do spraw opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015 – 2025”, Zarządzeniem Wójta Gminy Chybie z dnia 05.05.2015r. nr 74/WG/15 (*Załącznik nr 3 do niniejszej Strategii*).

2.2 Źródła danych pierwotnych i wtórnych

2.2.1 Źródła pierwotne

Najważniejsze źródła danych i informacji pierwotnych:

- dane i informacje pozyskane podczas warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, pracownicy Urzędu Gminy w Chybiu, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcy, przedstawiciele środowisk branżowych oraz lokalni liderzy i aktywiści,
- opinie zebrane w wywiadach ankietowych oraz rozmowach bezpośrednich z przedstawicielami władz samorządowych, pracownikami Urzędu Gminy w Chybiu, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcami, przedstawicielami środowisk branżowych oraz lokalnymi liderami i aktywistami.

2.2.2 Źródła wtórne

W procesie zbierania danych wykorzystane zostały źródła wtórne, czyli dostępne opracowania i dokumenty:

- opracowania Głównego Urzędu Statystycznego,
- dokumenty strategiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne,
- foldery promocyjne, ulotki, publikacje promocyjno-informacyjne,
- strony internetowe (portale regionalne i tematyczne).

2.3 Etapy prac

Proces opracowywania Strategii obejmował następujące etapy:

- etap diagnostyczny – związany z analizą stanu wyjściowego (analiza społeczno-gospodarcza, potencjał gminy, potrzeby mieszkańców) oraz z realizacją badań,
- etap koncepcyjny – dotyczący wypracowania wizji, misji, priorytetów, określenia kierunków działania oraz zadań realizacyjnych. W etapie tym określono główne założenia do procesu wdrażania Strategii w kontekście ramowego harmonogramu działań, programu operacyjnego na najbliższe lata, możliwych źródeł finansowania oraz systemu monitorowania i ewaluacji Strategii. Założeniem etapu było przede wszystkim wspólne wypracowanie wizji rozwoju obszaru, zdefiniowanie najważniejszych celów do osiągnięcia oraz sposobów ich realizacji. W tym etapie kluczowe znaczenie miały warsztaty oraz bezpośrednie konsultacje indywidualne, służące wypracowywaniu głównych założeń rozwojowych.

3 DIAGNOZA STRATEGICZNA – ANALIZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

Poniżej zamieszczono syntetyczne zestawienie kluczowych informacji o obszarze Gminy Chybie, jej mieszkańcach oraz dostępnej na terenie gminy infrastrukturze, wychodząc z założenia, że wszelkie propozycje w zakresie potencjalnych przyszłych kierunków rozwoju gminny winny być poprzedzone rzetelną analizą stanu istniejącego oraz trendów i tendencji w rozważanym obszarze. Prezentowane poniżej dane zaczerpnięto z publicznie dostępnych źródeł – przede wszystkim statystyk gminnych oraz danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

3.1 *Ogólne informacje o gminie*

3.1.1 Położenie

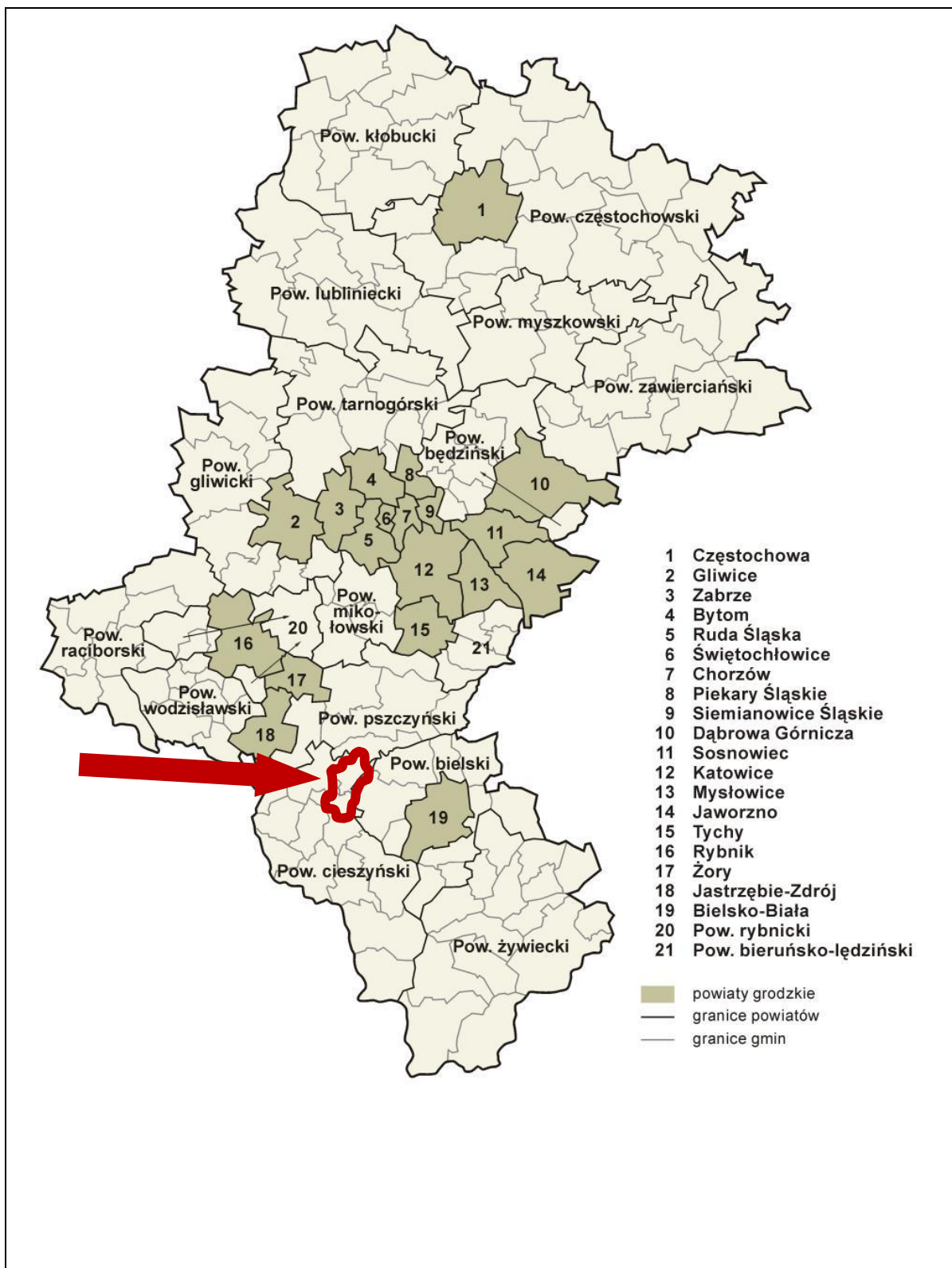
Chybie to gmina wiejska, położona na terenie województwa śląskiego, administracyjnie wchodzi w skład gmin powiatu cieszyńskiego. Z geograficznego punktu widzenia leży w Kotlinie Oświęcimskiej, granicząc od północy z Gminą Goczałkowice Zdrój, od zachodu z Gminą Strumień, od wschodu z Gminą Czechowice – Dziedzice, od południowego wschodu z Gminą Jasienica, a od południa z Gminą Skoczów. Średnia wysokość terenu Gminy to 254 m n.p.m.

Teren Gminy Chybie z uwagi na występujące tu gatunki ptaków, w oparciu o Dyrektywę w sprawie ochrony dzikich ptaków, zwaną dyrektywą ptasią (79/409/EWG) został rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313) zakwalifikowany do obszaru specjalnej ochrony (OSO) zwanego Dolina Górnej Wisły PLB240001.

Lokalizację Gminy Chybie zaprezentowano na poniższych mapach:

Mapa 1: Lokalizacja Gminy Chybie w jej najbliższym otoczeniu

Mapa 2: Lokalizacja Gminy Chybie w skali województwa śląskiego

3.1.2 Rys historyczny

W skład Gminy wchodzi 5 sołectw: Chybie (jako wieś gminna), Frelichów, Mnich, Zaborze oraz Zarzecze.

Pierwsze wzmianki na temat Chybia pochodzą z przełomu XVI i XVII w., natomiast o Zarzeczcu napisano w dokumentach już w 1223 roku, lecz początki poważniejszego osadnictwa datuje się na przełom XVI i XVII wieku.

Początki miejscowości Frelichów związane są z założonym tu przez Komorę Cieszyńską folwarku o nazwie Fröhlichhof ok. 1698 roku. Według austriackiego spisu ludności z 1900 w 37 budynkach we Felichowie na obszarze 297 hektarów mieszkały 303 osoby, co dawało gęstość zaludnienia równą 102 os./km², z tego 275 (90,8%) mieszkańców było katolikami, 14 (4,6%) ewangelikami a 14 (4,6%) wyznawcami judaizmu.

Początki Mnicha datowane są na koniec XVI i początek XVII wieku, w czasach funkcjonowania na tym obszarze wydzielonego z księstwa cieszyńskiego skoczowsko-strumieńskiego państwa stanowego. Ta mała osada położona była na wałach stawów, w tym jednego o nazwie Mnich, od którego swą nazwę najpewniej wzięła (lub od urzędnika służącego do regulowania poziomu wody w stawie, zwanego mnichem.). Inna hipoteza o nazwie mówi o żyjących na terenie tej wioski pomiędzy XIV a XVI w. zakonnikach reguły św. Franciszka noszących stroje i kaptury mnisze i prowadzących prawie pustelniczy tryb życia w zbudowanych przez siebie ziemiankach.

Pierwsza wzmianka o Zaborzu pochodzi z 1574 (w dokumencie wymieniony jest „Jan Młodszy Kolaczkowski z Zaborza”), a następne z dziejów Strumienia z 1600 i 1625, gdzie Zaborze widnieje pod nazwą Podpierściec.

Dr Robert Mrózek tłumaczy nazwę gminy od słowa "chyb", jako "las wysoki z drzewem budulcowym". Natomiast etymologia ludowa, opierająca się na legendzie powiada, że złośliwemu księciu pszczyńskiemu, który chciał przegrodzić bieg Wisły, żeby zalać tutejsze tereny "chybiło" (zabrakło) wody.

Specyficzne położenie tej miejscowości – na terenie grząskim i wilgotnym przesądziło o fakcie, iż osadnictwo rozwijało się na tym terenie wolniej niż w pozostałej części regionu. Przez szereg lat Chybie znane było, jako ośrodek hodowli ryb (m.in. dzikich odmian karpia, czy karpia królewskiego). W latach 1856 – 1880 wybudowano linię kolejową, łączącą Zebrzydowice z Czechowicami, przebiegającą przez Chybie. Czynniki te wyraźnie zdynamizował rozwój okolicy. W latach 1882 – 1884 powstał na terenie Chybia duży zakład przemysłowy, z którym miejscowość ta kojarzona była przez całe następne stulecie –

cukrownia. Jej nieudana restrukturyzacja jest jedną z przyczyn współczesnych problemów gminy, takich jak ograniczona liczba miejsc pracy na lokalnym rynku pracy, czy znacznych rozmiarów teren poprzemysłowy, kwalifikujący się do rewitalizacji.

3.1.3 Powierzchnia i gleby

Powierzchnia Gminy Chybie wynosi 32 km kw., tj. 3.175 hektarów, obszar ten kształtuje się następująco:

- 1.842 ha stanowią użytki rolne, w tym 1.036 ha gruntów ornych, 247 ha pastwisk, 72 ha zajętych pod zabudowę rolniczą i 182 ha łąk oraz 6 ha sadów,
- 883 ha stanowią grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione, w tym 876 ha lasów,
- 415 ha stanowią tereny zurbanizowane, w tym 199 ha terenów zajętych zabudową mieszkaniową, 105 ha zajętych ciągami komunikacyjnymi rozmaitej kategorii oraz 23 ha terenów przemysłowych,
- 11 ha zajmują tereny znajdujące się pod wodami powierzchniowymi płynącymi.

Łączna powierzchnia gruntów użytkowanych rolniczo na terenie Gminy Chybie wynosi 1.968,57 ha, z czego na użytki rolne przypada 884,06 ha, w tym 878,51 ha w dobrej kulturze. Pod zasiewami pozostaje 629,52 ha, a ugorowanych jest 20,21 ha. Łąki na analizowanym terenie rozpościerają się na powierzchni 136,52 ha, pastwiska trwale to 56,32 ha, pozostałe użytki rolne zajmują 5,55 ha, zaś lasy i grunty leśne to 6,81 ha.

Spośród rolniczo użytkowanych 1.968,57 ha, 149,54 ha użytkowanych jest przez gospodarstwa dysponujące arealem poniżej 1 ha, pozostałe 1.819,03 ha to powierzchnia, na której działalność prowadzą gospodarstwa o powierzchni powyżej 1 ha, w tym:

- 361,26 ha przypada gospodarstwom o areale od 1 do 5 ha,
- 488,63 ha przypada gospodarstwom od 1 do 10 ha,
- 601,85 ha przypada gospodarstwom od 1 do 15 ha,
- 127,37 ha przypada gospodarstwom od 5 do 10 ha,
- 240,59 ha przypada gospodarstwom od 5 do 15 ha,
- 113,22 ha przypada gospodarstwom od 10 do 15 ha,
- 1.457,77 ha przypada gospodarstwom prowadzącym działalność na areale powyżej 5 ha,
- 1.330,40 ha przypada gospodarstwom prowadzącym działalność na areale powyżej 10 ha,
- 1.217,18 ha przypada gospodarstwom prowadzącym działalność na areale powyżej 15 ha.

Z powyższej struktury płynie wniosek, iż teren Gminy Chybie nie jest zdominowany, jak ma to miejsce w przypadku gmin z pozostałych powiatów subregionu, z punktu widzenia działalności związanej z rolnictwem, przez gospodarstwa prowadzące swoją działalność na skromnych, niewielkich pod względem wielkości arealach.

W powierzchni pozostającej pod zasiewami (629,52 ha) największy udział przypada zbożom – 533,40 ha (pszenica ozima, jara żyto, jęczmień, owies). Ziemniaki uprawiane są na powierzchni 33,96 ha, uprawy przemysłowe zajmują 42,54 ha (buraki cukrowe i warzywa gruntowe). 313 gospodarstw deklaruje utrzymywanie zwierząt gospodarskich, ich pogłowie w sztukach dużych, według ostatnich, dostępnych danych oszacowano na 553 szt. (bydło, trzoda chlewna, konie). 148 gospodarstw dysponuje ciągnikami rolniczymi, jest ich w gminie 205 szt. Zdecydowana większość gospodarstw (264 gospodarstwa) deklaruje stosowanie nawozów – przede wszystkim mineralnych, azotowych, potasowych i wieloskładnikowych. Fosforowe i wapniowe w zasadzie nie są stosowane.

Spośród 432 gospodarstw, prowadzących działalność rolniczą na terenie Gminy Chybie:

- 418 gospodarstw zadeklarowało, iż uzyskują dochody z tejże działalności,
- 33 gospodarstwa zadeklarowały, iż uzyskują dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- 262 gospodarstwa zadeklarowały, iż uzyskują dochody z pracy najemnej.

3.1.4 Klimat

Na terenie gminy panuje klimat umiarkowany – ciepły przejściowy. Charakterystyczna jest zwiększona wilgotność powietrza oraz częste zamglenia – powodem tego jest sąsiedztwo Zbiornika Goczałkowickiego.

W gminie przeważają wiatry z kierunków zachodnich, które przynoszą dużą ilość opadów. Ich nasilenie przypada w czerwcu i lipcu. Roczna suma opadów wynosi od 800 do 1000 mm/rok. Liczba dni z pokrywą śnieżną waha się w granicach 65 – 105 dni, bez przymrozków: 154 – 170 dni, pogodnych: 50 – 55 dni, z mgłą: 30 – 50 dni. Okres wegetacyjny trwa od 200 do 220 dni w roku. Na terenie gminy wiatry wieją głównie w kierunkach: południowo-zachodnim i zachodnim, a ich średnia prędkość mieści się w granicach 2,2 – 2,5 m/s.

3.1.5 Surowce mineralne

Na terenie Gminy Chybie brak jest rozpoznanych surowców mineralnych.

3.2 Mieszkańcy gminy i ich potrzeby

3.2.1 Demografia

Gminę Chybie zamieszkują wg stanu na 31.12.2014r. 9.584 osoby, w tym 4.739-ciu mężczyzn i 4.845 kobiet. Liczba ta systematycznie wzrasta.

Systematyczny wzrost liczebności populacji na obszarze objętym analizą, wraz z uwzględnieniem poszczególnych sołectw, wchodzących w jej skład, pokazano w ramach zamieszczonej poniżej tabeli:

<i>Liczebność ludności Gminy Chybie – lata 2010 – 2014 – OGÓŁEM</i>					
Lata	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność ogółem	9362	9397	9500	9542	9584
Mężczyźni	4587	4625	4684	4692	4739
Kobiety	4775	4772	4816	4850	4845
<i>Liczebność ludności Gminy Chybie – lata 2010 – 2014 - W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH</i>					
Chybie	3850	3870	3903	3918	3933
Frelichów	596	615	627	634	647
Mnich	3586	3578	3622	3625	3648
Zaborze	1021	1027	1036	1057	1050
Zarzecze	309	307	312	308	306

Tabela 1: Liczebność Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Wskazane powyżej korzystne trendy w zakresie liczebności ludności gmina zawdzięcza:

- przyrostowi naturalnemu, który przez szereg lat utrzymuje się na dodatnim poziomie. Tendencja ta utrzymuje się dłużej, niż analizowany na potrzeby niniejszego opracowania okres (od 2005 r. wskaźnik ten ani razu nie spadł poniżej poziomu zera, swoją najniższą wartość – 26 os., osiągnął w roku 2012, natomiast w roku 2010, zaledwie 2 lata wcześniej, sięgnął poziomu najwyższego w przeciągu całej dekady – liczba urodzeń o 49 os. przewyższyła liczbę zgonów),
- oraz korzystnie kształtującemu się wskaźnikowi salda migracji wewnętrznych.

Kształtowanie się liczby urodzeń wobec zgonów oraz wskaźnika przyrostu naturalnego na terenie Gminy Chybie pokazano w poniższym zestawieniu.

<i>Ruch naturalny w Gminie Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Lata	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia ogółem	133	119	118	120	117
W tym mężczyźni	56	66	60	61	70
W tym kobiety	77	53	58	59	47
Zgony ogółem	84	87	86	89	74
W tym mężczyźni	47	36	48	52	29
W tym kobiety	37	51	38	37	45
Przyrost naturalny ogółem	49	32	32	31	43
W tym mężczyźni	9	30	12	9	41
W tym kobiety	40	2	20	22	2
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	6,1	3,5	2,8	3,4	3,5

Tabela 2: Kształtowanie się przyrostu naturalnego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Podział struktury wiekowej mieszkańców:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym - ogół mieszkańców Gminy Chybie w wieku 14 lat i mniej, jej udział nieznacznie spada – z 22,53 % w roku 2010 do 21,18 % w roku 2014,
- ludność w wieku produkcyjnym - tworzą kobiety w wieku 15 – 59 lat oraz mężczyźni w wieku 15 – 64 lata, to najliczniej reprezentowana grupa w gminie, stanowi 64,37 % ogółu mieszkańców,
- ludność w wieku poprodukcyjnym – to pozostałe osoby, jej udział nieznacznie rośnie – z poziomu 13,41 % w roku 2010 do poziomu 14,44% w roku 2014.

Tendencje te ukazują poniższe tabele.

<i>Struktura wiekowa ludności Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
<i>– udział poszczególnych grup w liczbie ludności ogółem</i>					
Udział poszczególnych grup w liczbie ludności ogółem	2010	2011	2012	2013	2014
Przedprodukcyjnym	22,53	22,27	21,23	21,04	21,18
Produkcyjnym	64,04	64,03	65,03	64,89	64,37
Poprodukcyjnym	13,41	13,69	13,73	14,06	14,44

Tabela 3: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego, ludności w wieku nieprodukcyjnym, na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł w przypadku Gminy Chybie z poziomu 55,2 w roku 2010 do poziomu 58,1 w roku 2014, analogiczny wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym (wobec ludności w wieku przedprodukcyjnym) wzrósł z poziomu 68,0 w roku 2010 do poziomu 76,0 w roku 2014, natomiast wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł nieznacznie z poziomu 22,4 w roku 2010 do poziomu 25,1 w roku 2014.

Tendencje te zebrano w poniższej tabeli.

<i>Wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Ludność w wieku	2010	2011	2012	2013	2014
Nieprodukcyjnym, na 100 os. w wieku produkcyjnym	55,2	55,6	56,1	56,5	58,1
Poprodukcyjnym, na 100 os. w wieku przedprodukcyjnym	68,0	69,4	71,9	73,5	76,0
Poprodukcyjnym, na 100 os. w wieku produkcyjnym	22,4	22,8	23,4	23,9	25,1
Kobiety na 100 mężczyzn – współczynnik feminizacji	104	103	103	103	102
Urodzenia żywe na 1000 ludności	15,0	12,3	11,4	12,9	11,2

Tabela 4: Kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

Szczegóły struktury wiekowej ludności pokazano w ramach zamieszczonej poniżej tabeli.

<i>Struktura wiekowa ludności w Gminie Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Grupy wiekowe	2010	2011	2012	2013	2014
0 – 4	597	595	609	612	592
5 – 9	508	512	523	550	590
10 – 14	521	526	514	523	507
15 – 19	625	599	561	551	535
20 – 24	683	668	670	639	605
25 – 29	771	764	763	736	719
30 – 34	776	773	767	784	787
35 – 39	699	726	766	763	778
40 – 44	601	604	585	621	657
45 – 49	671	649	663	632	616
50 – 54	667	672	663	684	671
55 – 59	695	702	691	685	685
60 – 64	488	540	588	614	644
65 – 69	320	307	322	348	383
70 – 74	296	310	319	327	323

75 – 79	222	241	227	219	213
80 – 84	152	144	153	158	170
85 i więcej	96	98	104	97	104

Tabela 5: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Powyższe zestawienia w wyraźny sposób ukazują trendy i zjawiska, które uznać należy za szczególnie istotne:

- liczebność osób z najmłodszej grupy wiekowej utrzymuje się na stabilnym, porównywalnym rok do roku poziomie (w przypadku innych ośrodków na terenie województwa liczebność tej grupy wyraźnie spada wraz z upływem czasu),
- liczebność osób w wieku 5 – 9 lat w roku 2014 wyraźnie wzrosła, w porównaniu z rokiem 2010 – aż o 16 %,
- liczebność osób w poszczególnych grupach nie zmniejsza się wraz upływem czasu,
- zmniejsza się liczebność ludności w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 3,79 % w roku 2014 w stosunku do poziomu z 2010 r.),
- zwiększa się liczebność ludności w wieku poprodukcyjnym (starzenie się społeczeństwa), zmiany te zachodzą systematycznie i ich utrzymywanie się w dłuższym horyzoncie czasowym grozi trwałymi i niepożądanymi przemianami w obrębie struktury wiekowej ludności zamieszkującej gminę.

3.2.2 Związki małżeńskie

Na terenie Gminy Chybie obserwuje się nieznaczny spadek liczebności zawieranych małżeństw – w 2012 r. zawarto jedynie 75 nowych związków, podczas gdy jeszcze w 2010 r. było ich 96. Trend jest jeszcze bardziej wyraźny w przypadku wskaźnika zawieranych związków małżeńskich na każdy tys. ludności – obserwuje się w tym zakresie na przestrzeni minionych 5-ciu lat spadek z poziomu 5,5 do 4,6. Zjawisko to jest bezpośrednim odzwierciedleniem tendencji obserwowanych w skali regionu i kraju. Prezentuje je poniższa tabela.

Związki małżeńskie zawierane wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Związki zawarte	96	84	75	82	89
Małżeństwa na 1 tys. Ludności	5,5	5,0	5,1	5,3	4,6

Tabela 6: Liczba związków małżeńskich na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

3.2.3 Migracja ludności

Jedną z mocnych stron Gminy Chybie jest saldo migracji. Każdego roku na terenie gminy melduje się większa liczba osób, niż ta opuszczająca gminę. Trendy te zilustrowano w ramach poniższej tabeli.

<i>Migracje mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	95	99	137	114	105
Z miast	50	65	68	54	40
Ze wsi	44	30	52	55	47
Z zagranicy	1	4	17	5	8
Wymeldowania ogółem	96	87	67	65	86
Do miast	49	38	34	35	30
Na wieś	38	46	28	25	48
Za granicę	9	3	5	5	8
Saldo migracji ogółem	-1	12	60	49	9
Saldo migracji wewnętrznych	7	11	58	49	9
Saldo migracji zagranicznych	-8	1	12	0	0

Tabela 7: Migracje mieszkańców Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

3.2.4 Przedsiębiorczość

Sytuacja na terenie Gminy Chybie w zakresie liczebności prowadzących tam działalność podmiotów gospodarczych jest dość korzystna. Ukazuje to poniższe zestawienie:

<i>Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczebność podmiotów ogółem (publiczne i prywatne)	635	603	624	651	676
Sektor publiczny	16	15	15	15	15
W tym:					
Państwowe i samorządowe jednostki budżetowe	12	12	12	12	12
Sektor prywatny	619	588	609	636	661
W tym:	527	495	512	536	556

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą					
Kapitałowe spółki prawa handlowego	21	24	26	29	32
Kapitałowe spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	2	3	4
Spółdzielnie	2	2	2	2	2
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	13	12	13	13

Tabela 8: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Spośród 676 podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność na terenie Gminy Chybie 97,78 % reprezentuje sektor prywatny. Jedynie 15 podmiotów to sektor publiczny, w którym dominują państwowe i samorządowe jednostki budżetowe – jest ich 12. Pozostałe 661 podmiotów to przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – dominują wśród nich przedsiębiorstwa prowadzone w formie działalności gospodarczej osoby fizycznej – 84,11 % przypadków. Pozostałe to kapitałowe spółki prawa handlowego – 32 podmioty, i 13 stowarzyszeń / organizacji pozarządowych oraz 2 spółdzielnie.

Z punktu widzenia PKD 2007 i rodzajów działalności, wśród firm, prowadzących działalność w Gminie Chybie dominują podmioty zaliczane do działalności pozostałej – 482. Z przemysłem i budownictwem związane są jedynie 183 podmioty, natomiast działalność przedmiotowo powiązaną z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem, czy rybactwem prowadzi tylko 11 firm. Trendy i tendencje w tym zakresie prezentuje poniższe zestawienie.

<i>Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	635	603	624	651	676
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	12	10	9	10	11
Przemysł i budownictwo	160	153	160	177	183
Pozostała działalność	463	440	455	464	482

Tabela 9: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie w poszczególnych sektorach w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Najliczniej reprezentowane na terenie Gminy Chybie są mikroprzedsiębiorstwa – spośród 676 szt. jest ich 648 szt., tj. 95,86 %. Przedsiębiorstw małych, zatrudniających do 49 pracowników jest 25, średnich – do 249 pracowników już tylko 3, natomiast duże – utrzymujące powyżej 250-ciu etatów nie występują. Kształtowanie się tej struktury na przestrzeni minionych 5-ciu lat pokazano w poniższym zestawieniu.

<i>Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie, w poszczególnych grupach, w podziale z punktu widzenia wielkości – lata 2010 – 2014</i>					
Zatrudnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Firmy ogółem	635	603	624	651	676
0 – 9	603	573	598	623	648
10 – 49	27	25	23	25	25
50 – 249	5	5	3	3	3
250 – 999	0	0	0	0	0

Tabela 10: Liczebność podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie, w poszczególnych grupach, w podziale z punktu widzenia wielkości zatrudnienia w przedsiębiorstwie w latach 2010– 2014
Źródło: GUS

Poniższe zestawienie prezentuje liczebność nowo rejestrowanych przedsiębiorstw – rekordowy z tego punktu widzenia był rok 2012 – na terenie Gminy założono wówczas 66 przedsiębiorstw (wszystkie w sektorze prywatnym).

<i>Liczebność nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty nowo rejestrowane ogółem:	89	42	66	58	52
Sektor publiczny	-	-	-	-	-
W tym:					
Państwowe i samorządowe jednostki budżetowe	-	-	-	-	-
Sektor prywatny	89	42	66	58	52
W tym:					
Osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	76	40	60	54	46
Kapitałowe spółki prawa handlowego	3	2	3	3	2
Kapitałowe spółki prawa handlowego – z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	2	1	1

Tabela 11: Liczebność nowo zakładanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie, w podziale z punktu widzenia formy własności w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

W 2011r. zlikwidowano 71 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne – był to rekordowy z tego punktu widzenia rok. Trendy w tym obszarze na przestrzeni minionych 5-ciu lat prezentuje poniższe zestawienie.

<i>Liczebność podmiotów gospodarczych, wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty ogółem	23	72	44	33	32
Sektor publiczny	0	1	0	0	0
Sektor prywatny	23	71	44	33	32
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	23	69	42	31	30
Kapitałowe spółki prawa handlowego	0	0	2	0	0

Tabela 12: Liczebność podmiotów gospodarczych, wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Chybie, z punktu widzenia formy własności w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

Na koniec 2014 r. podmiotów gospodarczych, wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Chybiu było 706. Nowych jednostek, zakładanych i rejestrowanych w REGON, w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano 54, natomiast wyrejestrowywanych z REGON: 34. W przeliczeniu na 100 os. w wieku produkcyjnym przypadało 9,2 przedsiębiorców.

<i>Wskaźniki charakterystyczne dla podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty w rej. REGON na 10 tys. mieszkańców	676	639	658	682	706
Podmioty nowo rejestrowane na 10 tys. mieszkańców	95	45	70	62	54
Podmioty wykreślane z REGON na 10 tys. Mieszkańców	25	76	47	35	34
Przedsiębiorcy na 100 os. w wieku produkcyjnym	8,7	8,2	8,4	8,8	9,2
Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do REGON (%)	3,6	11,9	7,1	5,1	4,7

Tabela 13: Wskaźniki charakterystyczne dla podmiotów gospodarczych, na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

3.2.5 Rynek pracy

Z punktu widzenia rynku pracy sytuacja na terenie Gminy Chybie jest stabilna, na tle Południowego Subregionu Województwa Śląskiego wręcz korzystna. Liczba osób pozostających bez pracy, wśród mieszkańców gminy w przeciągu minionych 5-ciu lat utrzymywała się na porównywalnym poziomie, wykazując tendencję spadkową. Stopa bezrobocia, liczona jako udział osób bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem, kształtuje się na poziomie 4,8 % (3,9 % wśród mężczyzn i nieco więcej – 5,9% wśród kobiet), co należy uznać za pułap niższy zarówno od średniej krajowej, wojewódzkiej, jak i typowej dla ośrodków sąsiednich. Na chwilę obecną (według danych na koniec 2014 r.) bez pracy pozostaje 293 mieszkańców Gminy Chybie (w tym 154 mężczyzn i 139 kobiet). Kształtowanie się stopy bezrobocia na terenie Gminy Chybie na przestrzeni minionych 5-ciu lat pokazano w ramach poniższego zestawienia.

<i>Kształtowanie się stopy bezrobocia na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobocie ogółem	5,5 %	5,4 %	5,7 %	5,6 %	4,8 %
Wśród mężczyzn	4,4 %	4,3 %	5,0 %	5,0 %	3,9 %
Wśród kobiet	6,7 %	6,6 %	6,5 %	6,4 %	5,9 %

Tabela 14: Udział bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Kształtowanie się liczebności osób pozostających bez pracy na terenie gminy pokazuje poniższa tabela.

<i>Kształtowanie się liczebności osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014 - OGÓŁEM</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym mężczyźni	138	173	192	173	154
W tym kobiety	194	155	155	172	139
<i>Kształtowanie się liczebności osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014 – WG. SOŁECTW</i>					
Chybie	b.d.	141	149	148	126
Frelichów	b.d.	26	28	28	23
Mnich	b.d.	112	118	117	100
Zaborze	b.d.	36	38	38	32
Zarzecze	b.d.	13	14	14	12

Tabela 15: Liczebność osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Niekorzystny jest fakt, iż spośród 293 osób bezrobotnych, na terenie Gminy Chybie, prawo do zasiłku przysługuje jedynie 15,35 % (tj. 45 osobom). Zasadniczo udział bezrobotnych z prawem do zasiłku, wśród łącznej liczby bezrobotnych ogółem z terenu gminy jest niski – prezentuje go poniższe zestawienie.

<i>Kształtowanie się liczebności osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym z prawem do zasiłku	b.d.	45	70	47	45
W tym wg sołectw:	b.d.	23	29	19	14
Chybie					
Frelichów	b.d.	1	5	3	4
Mnich	b.d.	15	26	21	20
Zaborze	b.d.	6	8	2	5
Zarzecze	b.d.	0	2	2	2
Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku	b.d.	13,71 %	20,17 %	13,62 %	15,35 %

Tabela 16: Liczebność osób bezrobotnych z prawem do zasiłku na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Wśród osób bezrobotnych, z terenu Gminy Chybie najliczniejszą grupę stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 34,12 %. Co ciekawe relatywnie niewiele wśród osób bezrobotnych na terenie gminy wywodzi się z grupy absolwentów szkół średnich ogólnokształcących – zaledwie 7 %. Trendy i tendencje w analizowanym zakresie zaprezentowano w ramach poniższej tabeli:

<i>Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014, Z punktu widzenia ich wykształcenia</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym:					
Z wykształceniem wyższym	26	33	42	35	35
Policealne i średnie zawodowe	72	79	74	65	58
Średnie ogólnokształcące	32	27	29	27	21
Zasadnicze zawodowe	116	106	115	133	100
Gimnazjalne i poniżej	86	85	85	85	79

Tabela 17: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia ich wykształcenia w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Za niepokojący i niekorzystny uznać należy fakt, iż wśród ogółu osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie liczną grupę stanowią osoby pozostające bez pracy w okresie ponad 24 miesięcy. W 2014 r. ich odsetek po raz pierwszy przekroczył poziom połowy – 50,85 %. Kształtowanie się tego wskaźnika w minionych okresach zaprezentowano w ramach poniższego zestawienia:

<i>Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014, z punktu widzenia okresu pozostawania bez pracy</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym bezrobotni pow. 24 miesięcy	118	145	147	161	149
W tym wg sołectw:					
Chybie	b.d.	62	63	69	64
Frelichów	b.d.	12	12	13	12
Mnich	b.d.	49	50	55	51
Zaborze	b.d.	16	16	18	16
Zarzecze	b.d.	6	6	6	6
Udział	35,5%	44,2 %	42,36 %	46,7 %	50,85 %

Tabela 18: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia okresu pozostawania bez pracy w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Z punktu widzenia wieku osób bezrobotnych znaczną grupę stanowią zarówno osoby najmłodsze – do 25 roku życia (w 2014 r. było ich 18, 77 %), jak i osoby najstarsze – powyżej 50 roku życia (w 2014 r. było ich 20,47 %). Poniższa tabela prezentuje się kształtowanie omawianych danych w przeciągu minionych 4 lat.

<i>Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie – lata 2010 – 2014, z punktu widzenia ich wieku</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym bezrobotni do 25 roku życia	80	89	89	84	55
W tym wg sołectw:					
Chybie	b.d.	38	38	36	24
Frelichów	b.d.	7	7	7	4
Mnich	b.d.	30	30	29	19
Zaborze	b.d.	10	10	9	6
Zarzecze	b.d.	4	4	3	2

Udział	24,09%	27,13 %	25,65 %	24,34 %	18,77 %
W tym bezrobotni powyżej 50-tym roku życia	57	58	58	72	60
W tym wg sołectw:	b.d.	25	25	31	26
Chybie	b.d.	5	5	6	5
Frelichów	b.d.	20	20	24	20
Mnich	b.d.	6	6	8	7
Zaborze	b.d.	2	2	3	2
Zarzecze	b.d.	2	2	3	2
Udział	17,16%	17,68 %	16,71 %	20,86 %	20,47 %

Tabela 19: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie z punktu widzenia ich wieku w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

W 2014 r. udział osób bezrobotnych nieposiadających żadnych kwalifikacji w łącznej liczbie osób zarejestrowanych przekroczył 16 %. Kształtowanie się odsetka wskazanych osób w łącznej liczbie osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie prezentuje poniższa tabela:

<i>Udział wśród osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie osób bez żadnych kwalifikacji – lata 2010 – 2014 - OGŁEM</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	332	328	347	345	293
W tym bezrobotni bez kwalifikacji	57	58	58	62	63
<i>Udział wśród osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Chybie osób bez żadnych kwalifikacji – lata 2010 – 2014 – WG. SOŁECTW</i>					
Chybie	b.d.	25	25	27	27
Frelichów	b.d.	5	5	5	5
Mnich	b.d.	20	20	21	21
Zaborze	b.d.	6	6	7	7
Zarzecze	b.d.	2	2	2	3
Udział	17,16%	17,68 %	16,71 %	17,97 %	16,03 %

Tabela 20: Udział wśród osób bezrobotnych na terenie Gminy Chybie osób bez żadnych kwalifikacji w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

3.2.6 Pomoc społeczna

Rolą Gminy w zakresie realizacji zadań ze sfery pomocy społecznej jest zaspokajanie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców. Podmiotem realizującym na terenie Gminy Chybie zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Działalność ośrodka oparta jest również na Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020, przyjętej Uchwałą Rady Gminy Chybie z dnia 11 lutego 2014 r. nr XXX/258/2014r.

Ośrodek zatrudnia 11 osób, w tym 3 pracowników socjalnych ze specjalizacją I st.

Wsparcie finansowe, pomoc rzeczowa, pomoc w formie pracy socjalnej (zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej), kierowane jest przede wszystkim do rodzin dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą i na rzecz rodzin wielodzietnych. Poza tym z pomocy korzystają rodziny zagrożone patologią społeczną, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz niewydolne w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Poniższe zestawienie pokazuje liczebność osób oraz gospodarstw domowych na terenie Gminy Chybie, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

<i>Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gospodarstwa domowe, korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	165	167	183	185	180
W tym poniżej kryterium dochodowego	84	80	94	103	108
W tym powyżej kryterium dochodowego	81	87	89	82	72
Osoby, korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	471	478	507	532	548
W tym poniżej kryterium dochodowego	241	199	236	262	313
W tym powyżej kryterium dochodowego	230	279	271	270	235
Udział osób objętych pomocą społeczną	5,0	5,1	5,4	5,6	5,7
Rodziny otrzymujące zasiłki na dzieci	223	206	183	195	183
Dzieci, na które rodzice	469	428	385	407	390

otrzymują zasiłek					
Udział dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek	21,4	19,9	18,2	19,4	18,6.
Kwota świadczeń rodzinnych – tys. PLN	1462	1433	1416	1513	1411
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami – tys. PLN	887	815	746	810	708

Tabela 21: Dane dot. pomocy społecznej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Liczebność rodzin, korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej w Gminie Chybie sięga obecnie (według danych za rok 2014) poziomu 195. Dane dotyczące tej tematyki, a także powodów przyznawania pomocy zamieszczono w ramach poniższego zestawienia:

Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Chybie – lata 2010 – 2014					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	435	423	460	477	468
Liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	297	301	269	294	347
Liczba rodzin	183	170	187	190	182
Liczba osób w rodzinach	514	493	522	551	553
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu ubóstwa	116	110	97	95	98
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu ubóstwa</i>	<i>63,4</i>	<i>64,7</i>	<i>51,9</i>	<i>50</i>	<i>53,8</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezrobocia	110	100	108	102	98
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezrobocia</i>	<i>60,1</i>	<i>58,8</i>	<i>57,8</i>	<i>53,7</i>	<i>53,8</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu niepełnosprawności	82	66	66	65	59
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu niepełnosprawności</i>	<i>44,8</i>	<i>38,8</i>	<i>35,3</i>	<i>34,2</i>	<i>32,4</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu długotrwałej / ciężkiej choroby	99	86	82	74	69
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu długotrwałej / ciężkiej choroby</i>	<i>54,1</i>	<i>50,6</i>	<i>43,9</i>	<i>38,9</i>	<i>37,9</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezradności	42	49	47	48	53
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezradności</i>	<i>22,9</i>	<i>28,8</i>	<i>25,1</i>	<i>25,3</i>	<i>29,1</i>

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu	11	15	8	7	10
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu</i>	<i>6,0</i>	<i>8,8</i>	<i>4,3</i>	<i>3,7</i>	<i>5,5</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu narkomanii	0	0	1	1	1
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu narkomanii</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	53	59	61	68	73
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa</i>	<i>29,0</i>	<i>34,7</i>	<i>32,6</i>	<i>35,8</i>	<i>40,1</i>

Tabela 22: Dane dot. pomocy społecznej – powodów przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GOPS w Chybiu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chybiu, realizując znowelizowaną w 2011 r. Ustawę z 12 marca 2004 o pomocy społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma, a także rozmiar świadczeń są każdorazowo odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości ośrodka.

3.2.7 Edukacja

Infrastruktura edukacyjna Gminy Chybie obejmuje cztery przedszkola, w tym trzy przedszkola publiczne i jedno przedszkole niepubliczne (łącznie 18 oddziałów) oraz cztery szkoły podstawowe i dwa gimnazja. Są to:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Józefa Piłsudskiego i Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ludwika Kobieli w Chybiu,
2. Szkoła Podstawowa im. Pawła Kojzara w Mnichu,
3. Gimnazjum w Chybiu,
4. Gimnazjum w Mnichu,
5. Przedszkole Publiczne w Chybiu,
6. Przedszkole Publiczne w Mnichu,
7. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Zaborzu,
8. Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy Dworek” w Chybiu.

Przedszkola zapewniły 396 miejsc dla dzieci na koniec 2014r. w 18 oddziałach. Sytuację w analizowanym obszarze prezentuje poniższe zestawienie.

<i>Dane dot. placówek przedszkolnych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 - 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Przedszkola ogółem	4	4	4	4	4
Oddziały	15,00	15,00	16,00	17,00	18,00
Miejsca	335	371	371	395	420
Dzieci	329	347	361	369	396
W tym Przedszkola gminne	3	3	3	3	3
Oddziały	12,00	12,00	12,00	12,00	13,00
Miejsca	255	291	291	295	320
Dzieci	274	289	291	288	306
Dzieci wg wieku					
Ogółem (3 – 6 lat)	325	345	356	365	384
W tym dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym:					
3 – 5 lat	240	276	258	268	318
3 – 6 lat	325	345	356	365	384
3 – 4 lat	144	150	151	136	191
4 – 6 lat	280	283	300	310	307
Dzieci w wieku 3 – 5 lat przypadające na 1 m-ce w placówce wychowania przedszkolnego	0,98	0,95	0,95	0,99	b.d.

Tabela 23: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Chybie wynosi: 82,2 % dla dzieci z grupy 3 – 5 lat, 74,7 % dla dzieci z grupy 3 – 6 lat, 73,5 % dla dzieci z grupy 3 – 4 lata i 78,1 % dla dzieci z grupy 4 – 6 lat. Kształtowanie się tego wskaźnika w minionym okresie ilustrują poniższe dane.

<i>Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
3 – 5 lat - %	73,4	78,6	72,9	68,4	82,2
3 – 6 lat - %	77,6	75,8	75,3	73,6	74,7
3 – 4 lat - %	64,6	65,2	60,6	51,3	73,5
4 – 6 lat - %	88,6	86,0	85,5	86,6	78,1

Tabela 24: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

Oprócz wymienionych placówek przedszkolnych na terenie Gminy Chybie dostępne są także szkoły podstawowe, do których na koniec 2014 r. uczęszczało 673 uczniów. W 2014 r. placówki te opuściło 111 absolwentów.

<i>Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Chybie – lata 2010 - 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły Podstawowe ogółem	4	4	4	4	4
Oddziały	34	33	34	35	37
Dzieci	610	638	623	625	673

Tabela 25: Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: Urząd Gminy

Szkolnictwo gimnazjalne na terenie Gminy Chybie zabezpieczają dwie placówki (15 oddziałów). Do działających na terenie gminy gimnazjów uczęszczają łącznie 332 osoby, w 2014 r. placówki te opuściło 94 absolwentów. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych na terenie gminy wynosi 100,00%, a dla gimnazjów 100,98%. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych kształtuje się na poziomie 98,42%, a dla gimnazjów na poziomie 100,00%.

<i>Dane dot. gimnazjów na terenie Gminy Chybie – lata 2010 - 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gimnazja ogółem	2	2	2	2	2
Oddziały	15	14	14	13	15
Dzieci	346	308	317	308	331

Tabela 26: Dane dot. szkół gimnazjalnych terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: Urząd Gminy

Personel placówek oświatowych na terenie Gminy Chybie – stan na koniec 2014r.:

- placówki przedszkolne - 25,62 etatu,
- szkoły podstawowe - 49,19 etatu,
- gimnazja - 25,17 etatu.

Każda z placówek szkolnych (zarówno szkoły podstawowe, jak i gimnazja) z terenu gminy dysponuje pracownią komputerową. Liczba komputerów znajdujących się w pracowniach waha się w przedziale od 10 do 12-tu sztuk. Dodatkowo wszystkie placówki oświatowe na terenie gminy wyposażone są w sprzęt ICT: telewizory, odtwarzacze DVD, projektory multimedialne, tablice interaktywne, zestawy nagłaśniające, etc. Każda z placówek, znajdujących się na terenie gminy ma zapewniony dostęp do sal gimnastycznych.

Szkoła Podstawowa nr 1 w Chybiu oraz Gimnazjum w Chybiu korzystają dodatkowo (odpłatnie) z hali sportowej RKS „Cukrownik” Chybie. Przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Zaborzu znajduje się atrakcyjne Miasteczko Ruchu Drogowego, gdzie organizowane są zajęcia związane z uczestnictwem w ruchu drogowym.

Absolwenci szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Chybie wybierają najczęściej, jako miejsca dalszej ich edukacji technika (50% z ogółu absolwentów) oraz licea ogólnokształcące (30% z ogółu absolwentów) w Cieszynie oraz Bielsku-Białej. Około 20% absolwentów obu gimnazjów z terenu Gminy Chybie rozpoczyna dalej naukę w szkołach zawodowych – najczęściej w Skoczowie i Cieszynie.

3.2.8 Czytelnictwo

Na terenie Gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Chybiu (ul. Bielska 51 43-520 Chybie), wraz z filią w Zaborzu (ul. Czereśniowa 16, 43-520 Zaborze). W placówkach tych zatrudnionych jest łącznie 6 osób.

Od roku 1986 biblioteka świadczy usługi na rzecz społeczności lokalnej w budynku amfiteatru w Chybiu, gdzie znaczna przestrzeń pozwala na gromadzenie i udostępnianie księgozbioru. Duże znaczenie ma fakt, iż biblioteka zlokalizowana jest w centrum Chybia, co w znacznym stopniu wpływa na szerszy dostęp do książki dla wielu czytelników.

Biblioteka działa jako samodzielna instytucja kultury, jej celem jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturowych mieszkańców gminy. Placówka gromadzi, opracowuje, przechowuje, chroni, a także udostępnia zbiory biblioteczne, prowadzi działalność informacyjną, a szczególnie dba o upowszechnianie czytelnictwa, wiedzy i nauki poprzez akcje czytelnicze, spotkania autorskie, czy konkursy.

W bibliotece macierzystej stan księgozbioru w 2014 r. wynosił ogółem 21570 książek, natomiast w Filii w Zaborzu stan księgozbioru wynosił ogółem 8890 książek. W ciągu ostatnich pięciu lat zakupiono ogółem 3179 książek. Zakup książek w poszczególnych latach przedstawiała się następująco: 2010 - 685, 2011 - 787, 2012 - 598, 2013 - 566, 2014 - 543. W roku 2014 obie placówki regularnie obsługiwały grupę 1.245 czytelników. Łączna liczba wypożyczeń rocznie kształtuje się na poziomie 20.290. Biblioteki oferują możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu (6 szt.).

3.2.9 Kultura

Działający na terenie gminy Gminny Ośrodek Kultury został założony jeszcze w latach 80-tych XX w. Obecnie Instytucja ta zatrudnia 5 osób (4,5 etatu) i organizuje w skali roku ok. 60-ciu imprez. Są to przede wszystkim: seanse filmowe (10 razy), wystawy (10 razy), występy zespołów amatorskich (12 razy), występy artystów i zespołów zawodowych (11 razy), konkursy (2 razy) oraz inne wydarzenia – 18 razy. Liczbę uczestników tych wydarzeń określa się na 6.450 osób. Największą frekwencją cieszą się występy zespołów amatorskich (400 uczestników) oraz wystawy (350 uczestników), występy artystów i zespołów zawodowych przyciągają 300 osób, a pozostałe wydarzenia (przede wszystkim rozmaite konkursy) przyciągają średnio 150-ciu uczestników.

Gminny Ośrodek Kultury w Chybiu skupia 15 różnych zespołów artystycznych, w tym 8 teatralnych, 5 wokalnych i 2 taneczne. Łączna liczba członków tych zespołów to 190 osób. Dodatkowo GOK w Chybiu dysponuje zadaszonym amfiteatrem wraz z zapleczem.

Poniższe zestawienie prezentuje wykaz najważniejszych imprez kulturalnych, organizowanych na terenie Gminy Chybie, które z uwagi na swój zasięg, charakter oraz towarzyszącą im regularnie frekwencję wpisały się na stałe do kalendarza kulturalnego regionu:

<i>Wykaz najważniejszych imprez kulturalnych, cyklicznie odbywających się na terenie Gminy Chybie</i>		
L.p.	Nazwa imprezy	Miejsce organizacji
1.	Żabionalia	Amfiteatr
2.	Rodzinny Rajd Rowerowy	Amfiteatr
3.	Piknik z AKF „KLAPS”	AKF „KLAPS”
4.	Pokazy Tańca Nowoczesnego „SHOW DANCE”	Hala sportowa
5.	Jarmark EKO	Amfiteatr
6.	Festiwal piosenki dzieci i młodzieży „Młoda Gwiazda”	Amfiteatr
7.	Dzień dziecka	Amfiteatr
8.	Dożynki Gminne	Amfiteatr

Tabela 27: Wykaz najważniejszych imprez kulturalnych, cyklicznie odbywających się na terenie Gminy Chybie

Do zadań Gminnego Ośrodka należy również prowadzenie:

- Amatorskiego Klubu Filmowego „Klaps”, w którym to m.in. młodzi adepci szkoły filmowej oraz fotograficznej prezentują swoje filmy bądź wystawy fotograficzne, od niedawna również pokazy z cyklu „Gadające głowy”, oraz

- „Klubu pod Amfiteatrem”, który każdego roku w okresie od września do kwietnia (podczas tzw. sezonu "klubowego") organizuje liczne koncerty muzyczne, spektakle teatralne i muzyczne oraz wernisaże malarskie i rzeźbiarskie.

3.2.10 Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Chybie działa 1 klub sportowy skupiający ponad 200-tu członków (w tym 161 osób uprawiających sport – 126-ciu mężczyzn i 35 kobiet). Prowadzenie klubów zapewnia 7-mio osobowy personel, w tym 1 trener i 5-ciu instruktorów sportowych. Klub prowadzi obecnie trzy sekcje: piłki nożnej mężczyzn, gimnastyki sportowej mężczyzn oraz tenisa stołowego – kobiet i mężczyzn.

Do dyspozycji klubów sportowych, a także placówek szkolnych z terenu gminy pozostaje oddana do użytku w minionych latach infrastruktura sportowa, do której należą elementy takie jak:

- Hala sportowa,
- Stadion sportowy,
- Boisko boczne przy stadionie,
- Przyszkolne boiska sportowe w Chybiu, Mnichu i Zaborzu.

Do dyspozycji mieszkańców pozostaje również park z placem zabaw w Chybiu.

3.2.11 Turystyka

Obszar Gminy Chybie został ujęty w Programie rozwoju i promocji turystyki z określeniem lokalnym produktów turystycznych na obszarze działania trzech gmin: Chybie, Skoczów i Strumień.

Gmina Chybie ma potencjał turystyczny. Teren gminy jest gęsto pokryty siecią tras, które kwalifikują się do promowania, jako miejsca rekreacji, uprawiania sportu, aktywnych form turystyki – ścieżki wędrówek pieszych i rowerowych, szlaki zdrowia, trasy nordic walking, etc.

Niestety dotychczas gminie nie udało się zbudować tak silnej pozycji konkurencyjnej w analizowanym obszarze, jak ma to miejsce w przypadku innych, bardziej znanych i tym samym popularnych ośrodków Beskidu Śląskiego czy Żywieckiego. Sytuację w tym obszarze ilustruje poniższe zestawienie.

<i>Osoby odwiedzające Gminę Chybie w celach turystycznych – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty noclegowe	1	1	1	1	1
Obiekty całoroczne	1	1	1	1	1
Miejsca noclegowe ogółem	45	45	51	52	52
Korzystający z noclegów ogółem	697	745	956	1751	1214
Udzielone noclegi ogółem	3513	4609	5034	7225	6475

Tabela 28: Dane dot. ruchu turystycznego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

3.2.12 Ochrona zdrowia

Usługi z zakresu podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej świadczeń (a w szczególności świadczenia profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii) dla mieszkańców gminy Chybie świadczą następujące zakłady opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Urszula” Andrzej Ryżycki, Chybie, ul. Bielska 61, tel. 33 8561 039,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” s.c., Chybie, ul. Bielska 61, tel. 33 8589 276,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DAMEDIC” Opieka Długoterminowa Górecki Damian, Chybie, ul. Bielska 61, tel. 33 8589 277,
- Indywidualna Praktyka Położnej Rodzinnej Wanda Leśniak, Chybie, ul. Bielska 61, 33 8589 276, Mnich, ul. Cieszyńska 49, tel. 609 932 312.

W wymienionych placówkach udziela się rocznie 32.234 porad. Oprócz tego na terenie Gminy działają 2 apteki i punkt apteczny.

3.2.13 Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy Chybie działają cztery jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Chybie - jednostka należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego,

- OSP Mnich jednostka należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego,
- OSP Zaborze,
- OSP Zarzecze – Frelichów w Zarzeczu.

Oprócz działalności, związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa (udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych, szkolenia, dyżury, działalność prewencyjna) wymienione jednostki OSP prowadzą także działalność kulturalną – kultywowanie lokalnej spuścizny kulturowej, zachowanie tradycji, lokalnych obyczajów, organizacja wydarzeń o charakterze społeczno – kulturalnym i edukacyjnym, z udziałem lokalnej społeczności.

Najbliższy gminie komisariat policji znajduje się w Strumieniu, nie funkcjonuje Straż Gminna. Poniżej zaprezentowano zestawienie kluczowych danych, dot. przestępczości na terenie Gminy Chybie:

<i>Dane dotyczące przestępczości na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie – kategoria przestępstwa	2010	2011	2012	2013	2014
Kradzież mienia	b.d.	23	19	22	26
Kradzież z włamaniem	b.d.	20	15	13	5
Rozboje	b.d.	1	1	1	0
Zniszczenie mienia	b.d.	6	6	7	2
Bójki, pobicia	b.d.	0	2	1	4
Przestępstwa narkotykowe	b.d.	0	0	3	5

Tabela 29: Dane dotyczące przestępczości na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: Komisariat Policji w Strumieniu

3.2.14 Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy działalność prowadzą następujące pozarządowe organizacje społeczne:

- Robotniczy Klub Sportowy „Cukrownik” Chybie,
- Ochotnicza Straż Pożarna – Chybie,
- Ochotnicza Straż Pożarna – Mnich,
- Ochotnicza Straż Pożarna – Zaborze,
- Ochotnicza Straż Pożarna – Zarzecze – Frelichów,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Chybiu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Mnichu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zaborzu,

- Koło Łowieckie w Chybiu,
- Koło Pszczelarzy w Chybiu,
- Koło Wędkarskie w Drogomyślu, sekcja w Chybiu,
- Koło Rolnicze w Chybiu,
- Stowarzyszenie Użytkowników Ogródków Działkowych,
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – koło w Chybiu,
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego Żabięgo Kraju „IMPULS”,
- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Radość”,
- Towarzystwo Miłośników Zarzecza,
- Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem”,
- Stowarzyszenie Ekologiczne „Eko Życie”.

Na 10 tys. ludności przypadało 14 stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.

Gmina Chybie jest członkiem:

- Lokalnej Grupy Działania „Cieszyńska Kraina”,
- Lokalnej Grupy Rybackiej „Żabi Kraj”,
- Śląskiego Związku Gmin i Powiatów,
- Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej 'Olza' w Cieszynie.

3.3 Infrastruktura publiczna

3.3.1 Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Chybie dysponuje planem zagospodarowania przestrzennego, który został podjęty UCHWAŁĄ NR XVIII/125/2012 RADY GMINY CHYBIE z dnia 3 lipca 2012r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Chybie oraz miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętego UCHWAŁĄ NR V/24/2015 RADY GMINY CHYBIE z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Gminy Chybie obręb Mnich, obejmującego ulicę Żwirki i Wigury.

Ponadto Rada Gminy Chybie podjęła UCHWAŁĘ nr X/65/ z dnia 20.10.2015r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru gminy Chybie, tj. obręb Frelichów obejmującego tereny byłych pól irygacyjnych wraz z terenami przyległymi. Plan wraz z dokumentami został przekazany Wojewodzie Śląskiemu w celu oceny zgodności z przepisami prawnymi.

3.3.2 Gospodarka mieszkaniowa

Gmina Chybie, z uwagi na dogodne położenie i szczególne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe jest chętnie wybierana, jako miejsce realizacji indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego. W minionym roku na terenie gminy oddano do użytkowania 33 nowe mieszkania (razem 203 izby), o łącznej powierzchni użytkowej 4.552 mkw. Liczbę indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Chybie prezentuje poniższe zestawienie.

<i>Indywidualne inicjatywy z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	24	18	34	26	33
Izby	147	102	205	157	203
Powierzchnia użytkowa	2920	2461	4874	3912	4552

Tabela 30: Indywidualne inicjatywy z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

Ogół mieszkań, oddawanych do użytkowania w Gminie Chybie w minionych latach przypadał na jednorodzinne budynki mieszkalne, przeznaczone na użytek własny inwestora.

Razem zasoby mieszkaniowe na terenie gminy są szacowane na 2.460 mieszkań i 12.046 izb. Ich łączna powierzchnia wynosi 240.103 m kw. Kształtowanie się liczebności zasobów mieszkaniowych na terenie gminy pokazuje poniższa tabela.

<i>Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	2357	2372	2403	2427	2460
Izby	11436	11515	11700	11843	12046
Powierzchnia użytkowa	225635	227582	231947	235551	240103
Budynki mieszkalne	2083	2115	2140	2159	2190

Tabela 31: Zasoby mieszkaniowe dostępne na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

W ogólnej liczbie zasobów mieszkaniowych dostępnych na terenie gminy dominują zasoby będące własnością osób fizycznych – 99,5%. Własnością gminy są natomiast 32 mieszkania komunalne oraz 7 mieszkań socjalnych. Na terenie Gminy Chybie funkcjonują trzy wspólnoty mieszkaniowe, tj. Stokrotka, Zgoda oraz Willa.

Wskaźniki wyposażenia zasobów mieszkaniowych, dostępnych na terenie Gminy Chybie w wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie są od lat dość wysokie i przekraczają wyraźnie poziom 90%. W wodociąg wyposażonych jest 99,1% zasobów mieszkaniowych

gminy, w łazienkę 96,2%, natomiast w centralne ogrzewanie relatywnie najmniej - 90,1%. Kształtowanie się liczby mieszkań, wyposażonych w poszczególne media na terenie Gminy Chybie pokazuje poniższe zestawienie.

<i>Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyposażenie zasobów	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg	2336	2351	2382	2406	b.d.
Łazienka	2264	2279	2310	2334	b.d.
Centralne ogrzewanie	2116	2131	2162	2186	b.d.
Ustęp splukiwany	2314	2329	2360	2384	b.d.
Gaz sieciowy	1745	1761	1781	1787	b.d.

Tabela 32: Wyposażenie zasobów mieszkaniowych dostępnych na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

3.3.3 Infrastruktura drogowa, w tym chodniki i parkingi

Chybie jest gminą dobrze skomunikowaną, choć jakość i parametry infrastruktury drogowej dostępnej na jej terenie wymagają poprawy. Przez teren gminy przebiega: 21,322 km dróg powiatowych oraz 69,304 km dróg gminnych. Wiele z dróg zostało wyremontowanych po zakończonym procesie budowy kanalizacji sanitarnej, dzięki czemu ich stan zakwalifikować należy, jako dobry. Oświetlenie gminnej sieci drogowej stanowi 556 szt. punktów świetlnych, będących własnością Gminy/ Spółki TAURON.

Kumulacja szlaków komunikacyjnych w gminie, tj. dróg powiatowych (2627 S/Kaczyce Dln. - Kończyce Małe –Pruchna – Drogomyśl – Chybie, 2632 S/Zabłocie – Chybie, 2633 S/ Strumień – Landek – Jasienica, 2634 S/ Chybie – Zarzecze, 2637 S/ Chybie – Zaborze, 2639 S/ Zaborze – Pierściec), linii kolejowych (linia nr 93 Trzebinia -Zebrzydowice, 157 Pawłowice Śląskie – Skoczów) czy mostu powiatowego na Wiśle w ciągu drogi powiatowej 2633 S i związany z tym wzrost natężenia ruchu powoduje wąskie gardło komunikacyjne, a to przekłada się na większe zatłoczenie w transporcie.

W ciągach dróg gminnych zlokalizowane są trzy mosty. Są to następujące obiekty:

- most w ciągu ul. Zielonej – przeprawa tymczasowa, nie spełniająca wymogów, stawianych obiektom mostowym przez Rozporządzenie Ministra Infrastruktury. Most zakwalifikowany został do przebudowy,
- most w ciągu ul. Gwardii Ludowej – obiekt znajduje się z złym stanie technicznym, Gmina zleciła opracowanie dokumentacji projektowej, związanej z weryfikacją jego stanu oraz zakresem niezbędnej przebudowy,

- most w ciągu ul. Broniewskiego – obiekt w złym stanie technicznym, wymaga podjęcia i przeprowadzenia niezbędnych robót, związanych z jego przebudową.

Wykaz znajdujących się na terenie Gminy parkingów oraz ciągów pieszych umożliwiających postój pojazdów obejmuje:

- parking przed i za Ośrodkiem Zdrowia (powierzchnia 1.807 m²),
- ul. Dworcowa wraz z chodnikiem (długość 210 m),
- dwa parkingi za Urzędem Gminy (powierzchnia 105 m²) przy Kościele (powierzchnia 383,4 m²), wraz z drogą dojazdową do bramy Szkoły,
- ul. Lipowa wraz z chodnikiem (długość 270 m) i parkingiem (powierzchnia 1033 m²) koło Domu Przedpogrzebowego oraz pas zwirowy wzdłuż ogrodzenia boiska,
- ul. Kopernika w Mnichu na odcinku od skrzyżowania ul. Cieszyńskiej do Szkoły Podstawowej w Mnichu wraz z chodnikiem (długość 359 m) prowadzącym do Szkoły,
- ul. Krótka w Mnichu – parking (powierzchnia 264,3 m²),
- ul. Karola Miarki w Zaborzu na odcinku od Szkoły Podstawowej do ul. Czereśniowej wraz z chodnikiem (długość 110 m) od skrzyżowania ul. Czereśniowej do Szkoły wraz z parkingiem (powierzchnia 332,93 m²),
- ul. Bielska i ul. Wyzwolenia wzdłuż płotu przy Kościele z chodnikiem.

Przebiegająca przez teren Gminy Chybie sieć drogowa podlega systematycznie prowadzonej przebudowie i modernizacji, mającej na celu podniesienie jej jakości i parametrów.

3.3.4 Bezpieczeństwo ruchu drogowego

W ramach poniższego zestawienia zebrano i zaprezentowano kluczowe dane, dot. bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Chybie:

<i>Dane dot. bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Chybie – lata 2010 - 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Wypadki drogowe	b.d.	6	9	5	5
Chybie	b.d.	3	6	3	2
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	3	3	1	2
Zaborze	b.d.	0	0	1	1

Zarzecze	b.d.	0	0	0	0
Ranni w wypadkach	b.d.	8	13	5	7
Chybie	b.d.	3	8	3	3
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	5	5	1	3
Zaborze	b.d.	0	0	1	1
Zarzecze	b.d.	0	0	0	0
Zabici w wypadkach	b.d.	1	0	0	0
Chybie	b.d.	0	0	0	0
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	1	0	0	0
Zaborze	b.d.	0	0	0	0
Zarzecze	b.d.	0	0	0	0
Kolizje drogowe	b.d.	31	37	51	29
Chybie	b.d.	20	24	36	20
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	7	11	11	8
Zaborze	b.d.	4	2	3	1
Zarzecze	b.d.	0	0	1	0
Zdarzenia z udziałem nietrzeźwych kierujących	b.d.	5	6	3	3
Chybie	b.d.	4	3	2	2
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	0	2	0	1
Zaborze	b.d.	1	1	0	0
Zarzecze	b.d.	0	0	1	0
Zdarzenia z udziałem nietrzeźwych - pieszych	b.d.	0	0	1	0
Chybie	b.d.	0	0	1	0
Frelichów	b.d.	0	0	0	0
Mnich	b.d.	0	0	0	0
Zaborze	b.d.	0	0	0	0
Zarzecze	b.d.	0	0	0	0

Tabela 33: Dane dot. bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014

Źródło: GUS

3.3.5 Kanalizacja

W minionym okresie samorząd Gminy Chybie wiele uwagi poświęcił budowie sieci kanalizacyjnej (zwiększenie długości czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy z 1,0 km

w 2012 r. do 36,2 km w 2014 r.). Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 67,9 km, a kanalizacyjnej 36,2 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest obecnie 1.576 budynków a do kanalizacyjnej ponad 1000. Z wodociągu korzysta zatem ponad 9,4 tys. osób.

Mieszkańcy gminy zapewniony mają również dostęp do sieci gazowej – jej długość na terenie gminy to 84,4 km, podłączonych jest 1.788 budynków. Zestawienie kluczowych danych dot. analizowanego obszaru tematycznego zaprezentowano w ramach poniższej tabeli:

<i>Dostępność mediów na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wypożyczenie zasobów	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg – dł. sieci / km	66,6	66,6	67,2	67,2	67,9
Przylączy wodociągowe –szt.	1494	1514	1529	1550	1576
Woda dostarczana (dam ³)	289,3	290,1	292,3	287,8	282,3
Osoby korzystające	9294	9337	9395	9450	b.d.
Kanalizacja – dł. sieci / km	0,0	1,0	1,0	9,2	36,2
Przylączy kanalizacyjne	0	14	14	248	987
Ścieki odprowadzane	10	10	15	40,0	68,0
Osoby korzystające	705	751	756	2113	b.d.
Gazociąg – dł. sieci / m	82833	83303	83874	84284	b.d.
Gazociąg – liczba przyłączy	1748	1763	1781	1788	b.d.
Odbiorcy gazu	1730	1745	1752	1763	b.d.
Ogrzewający mieszkania gazem	888	911	921	933	b.d.
Zużycie gazu – tys. m sześć.	786,30	728,00	762,2	775,5	b.d.
Ludność korzystająca z sieci gazowej / osoby	6742	6801	7035	7023	b.d.

Tabela 34: Dostępność poszczególnych mediów na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Dzięki sprawnemu funkcjonowaniu infrastruktury ochrony środowiska z terenu gminy odprowadza się rocznie około 70 dam³ ścieków. Liczebność ludności, korzystającej z oczyszczalni ścieków oszacowano na 4.140 os. w roku 2014 (wzrost z poziomu 1.340 os. w roku 2013).

3.3.6 Odpady

Rocznie z terenu gminy zbieranych jest ponad 1 tys. ton odpadów, z czego 860 ton z gospodarstw domowych. Sytuację istniejącą w tym obszarze na przestrzeni minionego 5-cio lecia pokazuje poniższe zestawienie:

<i>Dane dot. ochrony środowiska na terenie Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ścieki odprowadzane – dam3	10,0	10,0	15,0	40,0	68,0
Osoby korzystające z oczyszczalni ścieków	450	450	1245	1340	4140
Odpady wytwarzane na terenie Gminy	930,06	854,87	952,06	1037,36	b.d.
Odpady od gospodarstw domowych	919,10	845,57	820,18	860,00	b.d.
Odpady na 1 mieszkańca – kg	98,0	89,6	86,8	90,2	b.d.
Liczba zbiorników bezdopływowych	1927	1944	1765	1769	b.d.
Liczba likwidowanych dzikich wysypisk śmieci	6	5	4	7	b.d.

Tabela 35: Dane dot. ochrony środowiska na terenie Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: GUS

Zgodnie z obowiązującą umową nr 108/2014 podpisaną dnia 26 czerwca 2014r. odpady komunalne z terenu gminy Chybie odbiera przedsiębiorstwo wyłonione w drodze procedury przetargowej - Transgór S.A. z Rybnika. Podmiot ten przekazuje odpady odebrane z terenu gminy Chybie do zagospodarowania jako odpady komunalne, w tym odpady zmieszane, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, zgodnie z obowiązującą go procedurą postępowania z odpadami.

W budżecie gminy co roku zabezpieczane są środki na likwidację dzikich wysypisk śmieci, które pojawiają się na poboczach dróg lub w miejscach mało uczęszczanych. W ograniczaniu zjawiska powstawania dzikich wysypisk pomagają organizowane w okresie wiosennym i jesiennym akcje sprzątnia gminy, w których uczestniczą uczniowie szkół. Sprzątnanie powiązane jest w okresie wiosennym z obchodami „Dnia Ziemi”, a jesienią z ogólnopolską akcją „Sprzątnania Świata” organizowaną we wrześniu.

3.4 Ochrona środowiska

3.4.1 Pomniki przyrody i rezerваты

Na terenie Gminy Chybie występują gatunki zwierząt oraz ich siedliska, a także siedliska przyrodnicze, dla których ochrony na terenie Chybia wyznaczono obszary NATURA 2000 to:

- obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Górnej Wisły (PLB240001), pokrywający cały obszar Gminy, wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 i przepisami je zastępującymi - w celu ochrony populacji dziko występujących gatunków ptaków wymienionych w załączniku nr 2 do rozporządzenia oraz ich naturalnych siedlisk,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki (PLH240039), mający znaczenie dla Wspólnoty zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. - w celu ochrony niektórych siedlisk wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Pierściec (PLH240022) ustanowiony dla ochrony kolonii rozrodzwej nietoperzy z gatunku podkowiec mały.

Teren Gminy Chybie objęty jest następującymi formami ochrony przyrody, ustanowionymi w oparciu o ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.):

- rezerwat „Rotuz” z otuliną rezerwatu, utworzony Rozporządzeniem Nr 1/05 Wojewody Śląskiego z dnia 5 stycznia 2005 r.,
- dęby rosnące przy ul. Bielskiej i Cieszyńskiej w Chybiu i Mnichu w Alei dębowej, stanowiącej pomnik przyrody nr 489 ustanowiony na podstawie Rozporządzenia Nr 3/95 Wojewody Bielskiego z dnia 25 lutego 1995 r. (Dz. U. Woj. Bielskiego z 1995 r. Nr 4/95, poz. 71).

3.4.2 Zabytki

Ochronie podlegają następujące obiekty wpisane do ewidencji zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Bielsku – Białej (stan na 2012r):

- 1) kościół p.w. Chrystusa Króla (Sanktuarium Matki Boskiej Gołyskiej), murowany, 1930 r., Chybie, ul. Bielska / Wyzwolenia 2;
- 2) kapliczka, murowana, około 1920 r., Chybie, ul. Bielska 152 / Okrężna;
- 3) kapliczka, murowana, około 1890 r., Chybie, ul. Chrobrego / Wyzwolenia;
- 4) krzyż, murowany, 1890 r., Chybie, ul. Bielska / Wyzwolenia;
- 5) cukrownia - budynki przemysłowe i magazynowe, murowane, XIX w., Chybie, ul. Cieszyńska 6;
- 6) cukrownia - budynek administracyjny I, murowany, około 1900 r., Chybie, ul. Cieszyńska 6;
- 7) cukrownia - budynek administracyjny II, murowany, około 1920 r., Chybie, ul. Cieszyńska;
- 8) osiedle cukrowni - 4 budynki mieszkalne, murowane, około 1900 r., Chybie, ul. Cieszyńska 10;
- 9) dom nr 13, murowany, około 1890 r., Chybie, ul. Bielska 34;
- 10) dom nr 17, murowany, 1877 r., Chybie, ul. Objazdowa 12;
- 11) dom nr 43, murowany, 1890 r., Chybie, ul. Partyzantów 7;
- 12) dom nr 46, murowany, 1900 r., Chybie, ul. Chrobrego 18 / Kwiatowa;
- 13) dom nr 53, murowany, 1890 r., Chybie, ul. Dworcowa 58;
- 14) dom nr 63, murowany, 1920 r., Chybie, ul. Bielska 152;
- 15) dom nr 111, murowany, 1930 r., Chybie, ul. Bielska 54;
- 16) dom nr 144, murowany, 1920 r., Chybie, ul. Dworcowa 38;
- 17) dom nr 148, murowany, XIX w., Chybie, ul. Leśna 41;
- 18) dom nr 197, murowany, 1930 r., Chybie, ul. Dworcowa 5;
- 19) dom, murowany, 1 połowa XX w., Chybie, ul. Wyzwolenia 9;
- 20) kaplica św. Jana Nepomucena, murowana, Chybie, ul. Sienkiewicza 36;
- 21) kaplica Trzeciego Upadku, murowana, 1821, Chybie, ul. Leśna / Podleśna;
- 22) krzyż murowany, Chybie/Mnich, ul. Bielska / Bielska boczna I;
- 23) krzyż murowany, Chybie/Mnich, ul. Bielska 44/46 / Cieszyńska;

- 24) dom nr 47, murowany, około 1920 r. (tzw. Nowa Leśniczówka), Frelichów, ul. Targowa 8;
- 25) dom mieszkalny w zespole pofolwarcznym, murowany, 2 poł. XIX w., Frelichów, ul. Jesionowa 2;
- 26) kapliczka, murowana, Frelichów / Chybie, ul. Olchowa / Polna / Kwiatowa;
- 27) kapliczka, murowana, Mnich, ul. Gwardii Ludowej / Wojska Polskiego;
- 28) krzyż, murowany, około 1920 r., Mnich, ul. Kopernika / Wojska Polskiego;
- 29) dom nr 18, murowany, około 1920 r., Mnich, ul. Świerczewskiego 29;
- 30) dom nr 38, murowany, 1869 r., Mnich, ul. Cieszyńska 36;
- 31) dom 170, murowany, około 1920 r., Mnich, ul. Kopernika 17;
- 32) dom 185, murowany, 1920 r., Mnich, ul. Słowackiego 8;
- 33) budynek mieszkalny, murowany, około 1930 r., Mnich, ul. Tuwima 2a;
- 34) krzyż, murowany, Mnich, ul. Cieszyńska / Kopernika;
- 35) dom nr 3, murowany, 1900 r., Zaborze, ul. Czereśniowa 31;
- 36) dom nr 4, murowany, 1900 r., Zaborze, ul. Miarki 1;
- 37) dom nr 32, murowany, około 1900 r., Zaborze, ul. Kalinowa 3;
- 38) dom nr 129, murowany, 1923 r., Zaborze, ul. Cieszyńska 63;
- 39) krzyż, murowany, Zaborze, ul. Świerkowa / Darwina;
- 40) kaplica św. Antoniego, murowana, Zarzecze, ul. Wałowa (OSP Frelichów - Rykalec).

3.5 Finanse Gminy Chybie

Dane, które obrazują sytuację Gminy Chybie w obszarze jej finansów zestawiono w poniższej tabeli.

<i>Dane o sytuacji finansowej Gminy Chybie – lata 2010 – 2014</i>					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody Gminy ogółem	20 835 871,35 zł	26 538 683,08 zł	23 980 121,89 zł	32 606 274,36 zł	35 580 990,61 zł
Dochody majątkowe	260 403,00 zł	5 457 927,94 zł	1 217 282,36 zł	6 261 508,63 zł	6 145 511,92 zł
Dochody bieżące	20 575 468,35 zł	21 080 755,14 zł	22 762 839,53 zł	26 344 765,73 zł	29 435 478,69 zł
Wydatki Gminy ogółem	21 103 061,68 zł	32 489 987,03 zł	24 025 138,97 zł	32 760 723,38 zł	36 808 258,92 zł
Wydatki majątkowe	1 973 410,50 zł	11 989 327,62 zł	3 414 163,37 zł	10 558 109,86 zł	12 627 167,31 zł
Wydatki bieżące	19 129 651,18 zł	20 500 659,41 zł	20 610 975,60 zł	22 202 613,52 zł	24 181 091,61 zł
Nadwyżka/Deficyt	-267 190,33 zł	-5 951 303,95 zł	-45 017,08 zł	-154 449,02 zł	-1 227 268,31 zł

Tabela 36: Dane dot. sytuacji finansowej Gminy Chybie w latach 2010 – 2014
Źródło: Urząd Gminy Chybie

3.6 Wnioski wynikające z diagnozy strategicznej

Gmina Chybie jest atrakcyjnie położona pod względem krajobrazowo-przyrodniczym, w sąsiedztwie takich ośrodków turystycznych jak Wisła, Ustroń, Brenna, Bielsko - Biała. Wyjątkowe usytuowanie i bliskość natury sprzyjają aktywności fizycznej mieszkańców, a obiekty zabytkowe czynią niewątpliwie gminę atrakcyjną turystycznie.

Z punktu widzenia planów i zamierzeń gminy turystyka jest jedną z gałęzi działalności, uznawanych za potencjalne, jednak wymaga nakładów związanych z infrastrukturą turystyczną oraz marketingiem celem dotarcia do szerokiego grona odbiorców.

Pod względem gospodarczym gmina ma charakter przemysłowo-rolniczy, gospodarstwa rolne mają charakter gospodarstw przydomowych. Dominującą funkcję w strukturze gospodarki gminy pełnią podmioty zajmujące się handlem lub usługami. Na terenie gminy brak jest dużych gospodarstw rolnych, w związku z czym rolnicze formy działalności są nieliczne. Spośród 676 podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność na terenie Gminy Chybie 97,78 % reprezentuje sektor prywatny. Jedynie 15 podmiotów to sektor publiczny, a grupą najliczniej reprezentowaną są mikroprzedsiębiorcy.

Gmina może pochwalić się systematycznym wzrostem liczebności populacji, na który składa się: pozytywne saldo migracji mieszkańców oraz dodatni przyrost naturalny. Ponadto w ostatnim czasie notuje wzrost liczebności osób najmłodszych oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Te ostatnie zmiany zachodzą systematycznie i ich utrzymywanie się w dłuższym horyzoncie czasowym grozi trwałymi i niepożądanymi przemianami w obrębie struktury wiekowej ludności zamieszkującej gminę. Wśród mieszkańców przeważają kobiety.

Sytuacja mieszkańców gminy na rynku pracy jest stabilna, liczba osób pozostających bez pracy utrzymuje się na porównywalnym poziomie, wykazując niewielką tendencję spadkową. Niepokojący jest natomiast fakt, iż wzrasta ilość osób długotrwale bezrobotnych.

Pomoc społeczna kierowana jest przede wszystkim do rodzin dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą i na rzecz rodzin wielodzietnych. Poza tym z pomocy korzystają rodziny zagrożone patologią społeczną, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz niewydolne w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Gmina Chybie zabezpiecza dostęp do podstawowej opieki lekarskiej. Gminę zaliczyć można do gmin o niewielkim zagrożeniu przestępczością. Ofertę kulturalną i sportową gminy,

którą dysponuje można uznać za zadowalającą, natomiast infrastruktura sportowa i rekreacyjna wymaga poprawy.

Baza edukacyjna w gminie Chybie znajduje się na dobrym poziomie. Gmina ma dobrze rozwiniętą sieć przedszkoli i szkół. Wszystkie szkoły na terenie gminy mają zapewniony dostęp do sal gimnastycznych oraz posiadają pracownie komputerowe. Dodatkowo wyposażone są w sprzęt ICT.

Gmina Chybie posiada rozwiniętą infrastrukturę gazowniczą, wodociągową, kanalizacyjną. Z uwagi na dogodne położenie i szczególne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe jest chętnie wybierana, jako miejsce realizacji indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego. Wskaźniki wyposażenia zasobów mieszkaniowych, dostępnych na terenie Gminy Chybie w wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie są od lat dość wysokie i przekraczają wyraźnie poziom 90%.

Chybie jest Gminą dobrze skomunikowaną. Przez teren gminy przebiega: 21,322 km dróg powiatowych oraz 69,304 km dróg gminnych. Oświetlenie gminnej sieci drogowej stanowi 556 szt. punktów świetlnych, będących własnością Gminy/ Spółki TAURON.

Wnioski płynące z raportu z badania ankietowego mieszkańców są zbieżne z wnioskami wysuniętymi po przeprowadzonej diagnozie społeczno – gospodarczej gminy.

4 ANALIZA SWOT MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Poniższą analizę mocnych i słabych stron Gminy Chybie oparto na wnioskach płynących z przeprowadzonej uprzednio analizy obecnej, szeroko pojętej sytuacji gminy oraz opracowano na podstawie rozmów i wywiadów z mieszkańcami – sektorem społecznym, gospodarczym i samorządowym, przeprowadzonych w maju i czerwcu 2015 r. Nadano jej powszechnie znaną i zaakceptowaną formę zestawienia stron mocnych i słabych gminy (analiza czynników endogenicznych, tkwiących w gminie) oraz szans i zagrożeń, które wyszczególniono na podstawie analizy czynników egzogenicznych – tkwiących w otoczeniu gminy – bliższym oraz dalszym.

4.1 Mocne strony

Infrastruktura i Ochrona Środowiska:

1. Rozwinięta infrastruktura wodociągowa i gazownicza.
2. Istniejąca sieć kanalizacyjna, obejmująca połowę obszaru Gminy Chybie i nowoczesna, wydajna oczyszczalnia ścieków.
3. Posiadanie planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Stosunkowo zwarta zabudowa.
5. Estetyka posesji prywatnych, zaangażowanie mieszkańców w estetykę Gminy.
6. Czyste środowisko, otoczenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, cisza, spokój, bliskość lasów, natury, duża ilość zieleni.
7. Dobre zabezpieczenie przeciwpożarowe, rozbudowana, dobrze funkcjonująca sieć OSP.
8. Niski poziom przestępczości.

Konkurencyjność i Gospodarka:

1. Położenie w niewielkiej odległości od ciągów komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym.
2. Lokalizacja – sąsiedztwo konurbacji górnośląskiej, bliskość większych, okolicznych ośrodków miejskich Bielska – Białej, Żor, Cieszyna i Jastrzębia Zdroju,
3. Bliskie sąsiedztwo terenów atrakcyjnych turystycznie.

4. Duża atrakcyjność terenów pod zabudowę jednorodziną, duże zainteresowanie działkami budowlanymi zlokalizowanymi na terenie Gminy.
5. Sanktuarium, jako element infrastruktury przyciągający do Gminy ruch turystyczny.
6. Duża liczba firm z sektora MŚP.
7. Duża dostępność drobnych usług dobrej jakości.
8. Rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa.

Sfera społeczna:

1. Różnorodność i duża liczba organizacji pozarządowych, (KGW, OSP, Eko – Życie, Salos, i in.).
2. Działalność Robotniczego Klubu Sportowego.
3. Działalność instytucji kultury, atrakcyjna oferta GOK-u.
4. Dziedzictwo kulturowe, przesądzające o atrakcyjności i odrębności Gminy.
5. Rozwinięta sieć OSP
6. Duża dostępność infrastruktury edukacyjnej – dobrze rozwinięta sieć placówek, wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna, wysokie wyniki w nauce uczniów z terenu Gminy.
7. Demografia, dodatni przyrost naturalny, dodatnie saldo migracji.
8. Zasoby ludzkie – aktywni i zorganizowani mieszkańcy, związani z Gminą jako miejscem pochodzenia i zamieszkiwania.
9. Dobrze działająca pomoc społeczna.

4.2 Słabe strony

Infrastruktura i Ochrona Środowiska:

1. Zbyt mało ciągów pieszych.
2. Niedostateczna liczba miejsc parkingowych.
3. Brak infrastruktury rowerowej – ścieżek rowerowych.
4. Słaba baza noclegowa, brak gospodarstw agroturystycznych, pól namiotowych.
5. Niewystarczająca infrastruktura sportowa, sale gimnastyczne w szkołach niespełniające warunków, brak boisk ogólnodostępnych, przestarzała infrastruktura RKS – u.
6. Przestarzała, niedoinwestowana infrastruktura i wyposażenie niektórych strażnic OSP.

7. Brak możliwości korzystania ze Zbiornika Goczałkowickiego, niekorzystna lokalizacja przy zbiorniku – od strony wałów.
8. Niedostateczny poziom infrastruktury drogowej na terenie gminy:
 - a) kolizyjne skrzyżowania,
 - b) nieodseparowany ruch pieszy od samochodowego,
 - c) słaba jakość dróg powiatowych, przebiegających przez teren Gminy,
 - d) złe skomunikowanie Gminy z ośrodkami sąsiednimi – niska klasa dróg dojazdowych,
 - e) drzewa rosnące zbyt blisko jezdni,
 - f) infrastruktura komunikacyjna niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych / rodziców z dziećmi,
9. Duża ilość terenów należących do PKP, ARR, duża ilość terenów z nieuregulowaną sytuacją własnościową.
10. Słabe wykorzystanie OZE zarówno w budynkach użyteczności publicznej jak i prywatnych.
11. Zbyt mało punktów oświetleniowych, energochłonny istniejący system oświetleniowy gminy
12. Brak monitoringu w miejscach publicznych.
13. Wysoka niska emisja.
14. Azbest na budynkach.
15. Niedokończony proces kanalizowania Gminy.
16. Przestarzałe elementy infrastruktury wodociągowej (rury azbestowe i stalowo-azbestowe), niskie ciśnienie w sieci wodociągowej.
17. Brak kanalizacji deszczowej, zły stan rowów melioracyjnych.
18. Przestarzała sieć energetyczna.

Konkurencyjność i Gospodarka:

1. Stosunkowo duża odległość do miasta powiatowego.
2. Ograniczenia transportowe z uwagi na lokalizację, ograniczenia dot. mostów na głównych drogach, (Landek, Drogomyśl, Strumień), gmina podzielona liniami kolejowymi,
3. Brak niezbędnego uzbrojenia pól irygacyjnych, umożliwiającego efektywne wykorzystanie tego terenu.

4. Słabość lokalnego rynku pracy, mała liczba ofert pracy, dostępnych lokalnie dla mieszkańców,
5. Brak terenów przemysłowych, na rozwój których Gmina miałaby wpływ.

Sfera społeczna:

1. Niski stopień pozyskiwania środków zewnętrznych przez organizacje pozarządowe, uzależnienie od środków gminnych.
2. Niski stopień zaangażowania społecznego mieszkańców.
3. Duże rozwarstwienie społeczne (duża liczba osób uzyskująca stosunkowo niskie zarobki)
4. Brak dostępu do bezpłatnych szkoleń.
5. Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży, brak oferty dla osób starszych, brak opieki nad osobami starszymi, brak ośrodków / punktów rehabilitacyjnych dla osób starszych.
6. Brak miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu przez dzieci / młodzież, brak nowoczesnych boisk, placów zabaw, miejsc integracji społeczności lokalnej, słabo zagospodarowany park.
7. Niezmodernizowana infrastruktura edukacyjna (zaniechania w obszarze termomodernizacji placówek, przestarzałe instalacje, braki lokalowe sal lekcyjnych i innych pomieszczeń, niedostatek wyposażenia dydaktycznego, ograniczona estetyka poszczególnych obiektów, składających się na gminną infrastrukturę edukacyjną),
8. Słaba oferta zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych.
9. Brak dostępu do psychologa w szkołach.
10. Brak doradztwa zawodowego w szkołach.
11. Brak żłobka.
12. Ograniczona oferta NZOZ, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej nad mieszkańcami.
13. Słaba infrastruktura GOK, konieczność generalnego remontu, brak Sali widowiskowej na terenie gminy.
14. Wymagająca modernizacji infrastruktura użyteczności publicznej (mieszkania komunalne, ośrodek zdrowia, ograniczona i bardzo mała powierzchnia użytkowa urzędu gminy, GOPS –u).
15. Bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej.

16. Brak lokali / mieszkań komunalnych, socjalnych.
17. Brak publicznych toalet, dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych.
18. Mało intensywna dotychczas promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.
19. Brak dostępu do szerokopasmowej sieci internetowej.
20. Brak odpowiedniej ilości połączeń PKP, komunikacja publiczna funkcjonująca szczerunkowo – ograniczone możliwości dojazdu w okresie weekendu oraz dla osób pracujących na 3 zmiany, Słaby transport zbiorowy.
21. Obecność mało estetycznych obiektów w centrum – prowizoryczne „budki”, sklepy, reklamy przy drogach.
22. Występujące zjawisko wykluczenia społecznego i brak wsparcia dostosowanego do osób wykluczonych społecznie.

4.3 Szanse

Infrastruktura i Ochrona Środowiska:

1. Budowa wiaduktu, przeprowadzającego ruch samochodowy ponad torami kolejowymi.
2. Dostosowanie dróg do natężenia ruchu poprzez ich modernizację i rozbudowę.
3. Istnienie terenów gminnych możliwych do zagospodarowania na cele publiczne (m.in. na budowę Centrum Rekreacyjno – Sportowego w Mniehu).
4. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
5. Polepszenie jakości powietrza, poprzez realizację programu ograniczania niskiej emisji.
6. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska,
7. Wykorzystanie bliskości Zbiornika Goczałkowickiego.
8. Istniejące możliwości w zakresie wytyczenia i utworzenia atrakcyjnych tras rowerowych.
9. Wykorzystanie zasobów naturalnych – tężnie / solanki.
10. Wykorzystanie potencjału turystycznego, rozwój agroturystyki, nordic walking, turystyki rowerowej, ekoturystyki, wędkarstwa.

Konkurencyjność i Gospodarka:

1. Wykorzystanie zasobów wodnych i tradycji rybackich, w tym wykorzystanie infrastruktury PAN – „GOŁYSZ”.
2. Zagospodarowanie pól irygacyjnych na cele związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem i rehabilitacją i usługami medycznymi.
3. Wykorzystanie infrastruktury po cukrowni.
4. Utworzenie strefy dla inwestorów.
5. Prowadzenie polityki podatkowej umożliwiającej wsparcie nowo powstających miejsc pracy.

Sfera społeczna:

1. Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój kapitału ludzkiego.
2. Potencjał ludzki, zaangażowanie i pomysłowość mieszkańców.
3. Integracja społeczności lokalnej, utworzenie centrów integracji w każdym z sołectw.
4. Wsparcie / aktywizacja organizacji pozarządowych.
5. Upowszechnienie produktów lokalnych, kultywowanie tradycji.
6. Możliwość poszerzenia oferty edukacyjnej dzięki środkom zewnętrznym.
7. Lepsze wykorzystanie okolic parku i centrum – uruchomienie kawiarni / punktu gastro.
8. Utworzenie uniwersytetu III w.
9. Napływ nowych mieszkańców.
10. Współpraca z miastami partnerskimi.

4.4 Zagrożenia

Infrastruktura i Ochrona Środowiska:

1. Pogorszenie w dostępie do komunikacji publicznej, niewykorzystana infrastruktura kolejowa, stopniowe likwidowanie połączeń PKP.
2. Pogarszający się stan mostów na Wiśle w sąsiednich miejscowościach i paraliż komunikacyjny w przypadku ich braku.
3. Niewystarczające środki na budowę i modernizację dróg i chodników, niewielkie zaangażowanie powiatu w modernizację i polepszanie stanu dróg, mostów i chodników istotnych z punktu widzenia gminy (z uwagi na niewystarczające środki).

4. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury publicznej w przypadku braku środków na jej modernizację.
5. Duże zagrożenie powodziowe z uwagi na ukształtowanie terenu i bliskość Zbiornika Goczałkowickiego.
6. Pasywny budżet Gminy.
7. Likwidacja P.A.N. „GOŁYSZ”, brak zagospodarowania terenów po tym zakładzie.

Konkurencyjność i Gospodarka:

1. Brak rozwoju rynku pracy, bezrobocie wśród mieszkańców.
2. Brak nowych inwestycji.
3. Ograniczenia dotyczące działalności gospodarczej na obszarze NATURA 2000.

Sfera społeczna:

1. Emigracja ludzi młodych, wykształconych.
2. Zanikanie tradycji, niekultywowanie jej przez ludzi młodych i nowych mieszkańców.
3. Pogłębiające się rozwarstwienie społeczne.
4. Brak integracji i zaangażowania społecznego wśród mieszkańców.

5 MISJA I WIZJA GMINY

5.1 Misja Gminy

Misją Gminy Chybie jest dbanie o wysoki poziom życia mieszkańców i rozwój kapitału społecznego oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że Gmina Chybie jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zatem zadaniem samorządu gminnego jest zapewnienie wysokiego poziomu życia mieszkańców, przez co gmina może stać się interesującym miejscem do zamieszkania, zainwestowania oraz wypoczynku dla mieszkańców pozostałych miejscowości regionu.

Podjęmowane przez samorząd lokalny działania w kierunku poprawy jakości życia mieszkańców, w tym dostępnej infrastruktury drogowej, komunalnej, edukacyjnej, rekreacyjno – sportowej, medycznej oraz społecznej mogą przesądzić w najbliższej przyszłości o:

- zapewnieniu obecnym – dotychczasowym mieszkańcom satysfakcji z codziennego życia na terenie gminy oraz z panujących tam warunków,
- przyciągnięciu do gminy nowych mieszkańców – osób wywodzących się spoza gminy i podejmujących decyzję o wyborze tej lokalizacji jako docelowego miejsca prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zasoby ludzkie, czyli mieszkańcy gminy są zasadniczym podmiotem wszelkich działań samorządu, ich utrzymanie i napływ warunkuje bowiem zrównowazony, systematyczny i pożądany rozwój gminy, zaś niedobór (rozumiany jako odpływ, utrata) jest w przypadku każdej gminy powodem szeregu utrudnień i ograniczeń, a w konsekwencji marginalizacji. Mieszkańcy – obecni i przyszli to największy kapitał gminy, a zaspokajaniu ich potrzeb służyć będą zasadniczo wszelkie wysiłki samorządu w nadchodzącym okresie.

Gmina Chybie to miejsce szczególne, z punktu widzenia jej walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Jest położona nieopodal dużego ośrodka, jakim jest Bielsko-Biała oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości postrzeganych w skali województwa, jako renomowane, warte odwiedzania i spędzania wolnego czasu kurorty turystyczne – np. Ustroń, Wisła, Brenna – zlokalizowane, podobnie jak Chybie w powiecie cieszyńskim. Obsługa ruchu turystycznego na terenie Chybia jest obecnie bardzo utrudniona – z uwagi na niedostatki

w obrębie infrastruktury około turystycznej, infrastruktury obsługi ruchu turystycznego, czy wieloletnie zaniechania w obszarze promocji gminy, jako ośrodka turystycznego, jak jednak wskazują przeprowadzone analizy nie jest ona niemożliwa. Rozpoczęcie działalności z tego zakresu jest uwarunkowane przyjęciem na siebie oraz wywiązaniem się m.in. samorządu z licznych zadań, mających na celu poprawę sytuacji na terenie gminy (z punktu widzenia możliwości jej funkcjonowania, jako ośrodka podejmującego przyjezdnych, zainteresowanych różnymi formami wypoczynku i rekreacji). Jest to proces trudny, bez wątpienia wymaga on czasu, a przewidziane w ramach niego działania będą rozciągnięte na wiele lat, być może nawet na dekady. Dlatego też integralnym elementem misji Gminy Chybie jest utworzenie na jej terenie warunków, które w przyszłości będą mogły być wykorzystane, jako czynniki kwalifikujące gminę do listy lokalnych (w skali województwa śląskiego) destynacji turystycznych.

5.2 Wizja Gminy

Gmina Chybie – gmina przyjazna mieszkańcom, zapewniająca atrakcyjne warunki życia i rozwoju, wspierająca lokalną gospodarkę oraz otwarta na rozwój i współpracę.

6 CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA

Poniżej wyszczególniono ostatecznie przyjęte cele strategiczne Gminy Chybie na lata 2015 – 2025, wraz z przyporządkowanymi do nich celami operacyjnymi oraz właściwymi z punktu widzenia ich charakterystyki typami zadań, przewidzianymi do zrealizowania w ramach strategii na jej obszarze.

1. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa i dostępu do nowoczesnej infrastruktury publicznej z poszanowaniem ochrony środowiska.
 - 1.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, w tym drogowej, kanalizacyjnej, wodociągowej i energetycznej,
 - 1.2. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego
 - 1.3. Dbalność o stan środowiska naturalnego, dążenie do jego poprawy i promowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców.
 - 1.4. Tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej z uwzględnieniem potencjału społeczno – gospodarczego gminy.
2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu konkurencyjności sektora MŚP z wykorzystaniem potencjału gminy.
 - 2.1. Promowanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i zwiększenie jej potencjału inwestycyjnego
 - 2.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
 - 2.3. Wspieranie działalności nakierowanej na rozwój gospodarczy, z wykorzystaniem walorów turystyczno – przyrodniczych, w tym związanych z obszarem NATURA 2000
 - 2.4. Inicjowanie działań wpływających na rozwój lokalnego rynku pracy
3. Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców z poszanowaniem tradycji i dziedzictwa kulturowego.
 - 3.1. Promowanie gminy jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania.
 - 3.2. Promowanie postaw prospołecznych i angażowanie mieszkańców w życie społeczne gminy, w tym wspieranie i promowanie działalności NGO's.
 - 3.3. Utrzymanie wysokiego poziomu edukacji i zapewnienie nowoczesnej infrastruktury.

- 3.4. Zapewnienie dostępu do oferty dodatkowych szkoleń, podnoszących kwalifikacje i rozwijających zainteresowania oraz pasje mieszkańców, a także pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży.
- 3.5. Wspieranie współpracy partnerskiej, w tym współpracy transgranicznej.
- 3.6. Zachowanie lokalnego dziedzictwa, wspieranie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej.
- 3.7. Wspieranie realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz poszanowanie potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 3.8. Wspieranie rozwoju sportu i rekreacji wśród mieszkańców.
- 3.9. Poszerzanie oferty opieki zdrowotnej.

7 OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI STRATEGII

Oczekuje się, że realizacja wyszczególnionych w ramach niniejszego dokumentu celów Strategii Rozwoju Gminy Chybie powinna przynieść następujące efekty:

I. W ramach celu strategicznego nr 1 – **„Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa i dostępu do nowoczesnej infrastruktury publicznej z poszanowaniem ochrony środowiska”**:

- Utrzymanie korzystnych trendów i tendencji w zakresie liczebności mieszkańców gminy,
- Satysfakcja mieszkańców z zamieszkiwania na terenie gminy oraz osób przyjezdnych z pobytu na terenie gminy,
- Przyciągnięcie na teren gminy osób zamieszkujących dotychczas miasta regionu i zainteresowane realizacją indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego,
- Spadek liczby wypadków, kolizji i innych groźnych w skutkach zdarzeń drogowych,
- Wysokie bezpieczeństwo przebywania na terenie gminy,
- Ograniczenie ilości zanieczyszczeń, przedostających się do wód cieków i potoków, przepływających przez teren gminy,
- Ograniczenie ilości / całkowita eliminacja zanieczyszczeń, zdeponowanych na terenie gminy w sposób niezgodny z przepisami / założeniami,
- Ograniczenie zakresu, w jakim zanieczyszczane jest powietrze na terenie gminy.

II. W ramach celu strategicznego nr 2 – **„Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu konkurencyjności sektora MŚP z wykorzystaniem potencjału gminy”**

- Zwiększenie liczby rentownych, trwale wpisanych w lokalne realia ekonomiczne podmiotów gospodarczych na terenie gminy,
- Zwiększenie liczby miejsc pracy, dostępnych dla mieszkańców gminy na jej terenie,
- Zwiększenie dochodów gminy z tytułu udziału w podatkach płaconych państwu przez mieszkańców i podmioty gospodarcze.

- Wykreowanie wizerunku gminy w skali regionu, jako miejsca atrakcyjnego, z punktu widzenia możliwości spędzania wolnego czasu, rekreacji, etc.,
- Przyciągnięcie na teren gminy większej, niż ma to miejsce obecnie liczby osób odwiedzających Chybie, w celach związanych z uprawianiem sportu, turystyką, rekreacją, wypoczynkiem, rehabilitacją i leczeniem etc., w tym osób wybierających ten teren jako miejsce pobytu dłuższego, niż 1 – dniowy,
- Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych, świadczących wysokiej jakości usługi, związane z obsługą ruchu turystycznego (agroturystyka, gastronomia, noclegi i pokrewne), sportem, rekreacją i usługami medyczno-rehabilitacyjnymi.

III. W ramach celu strategicznego nr 3 „**Inwestowanie w sferę społeczną zapewniającą rozwój mieszkańców z poszanowaniem tradycji i dziedzictwa kulturowego**”

- Przyciąganie na teren gminy osób, zainteresowanych osiedlaniem się,
- Zachowanie i utrwalenie spuścizny kulturowej mieszkańców gminy,
- Kultywowanie lokalnego dziedzictwa gminy, aktywne uczestnictwo w kulturze,
- Zaangażowanie mieszkańców gminy w działalność organizacji pozarządowych, obywatelska postawa wobec współczesnych przemian społecznych,
- Efektywna promocja gminy jako unikatowego i wartego odwiedzenia terenu,
- Wzrost kwalifikacji zasobów ludzkich – mieszkańców gminy,
- Dobry stopień przygotowania dzieci i młodzieży – absolwentów placówek oświatowych z terenu gminy do kontynuowania nauki w wybranych szkołach regionu.

8 PROCEDURY UAKTUALNIANIA STRATEGII

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Chybie powinna polegać przede wszystkim na:

- Uaktualnieniu gminnej bazy danych dotyczącej zmian sytuacji demograficznej, rynku pracy, osobach bezrobotnych, możliwościach edukacji, źródłach finansowania rozwoju i promocji gminy, informacji o liczbie podmiotów gospodarczych, miejsc rekreacji i wypoczynku, potencjału turystycznego,
- Aktualizacji realizowanych zadań dla potrzeb rozwoju Gminy Chybie, w zależności od pojawienia się nowych możliwości prawnych, organizacyjnych, ekonomicznych, służących realizacji Strategii oraz nowych źródeł finansowania zewnętrznego, krajowego i zagranicznego.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015-2025 odbywać się będzie nie rzadziej, niż co 2 lata. Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

9 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja strategii polega na okresowej ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w tym dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój gminy.

Monitorowaniem wdrażania Strategii zajmować się będzie Komitet Monitorujący, w którego skład wschodzi: Wójt Gminy, Sekretarz Gminy, przedstawiciele: Rady Gminy Chybie, instytucji z terenu Gminy, Urzędu Gminy. Komitet Monitorujący zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy po przyjęciu Strategii przez Radę Gminy Chybie.

Spotkania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz w roku. Zespół oceniać będzie ilościowe i jakościowe informacje dotyczące wdrażanych projektów i całej strategii. Monitoringowi podlegać będzie zgodność i kolejność realizacji zadań wynikających ze strategii, terminowość realizacji projektów, ich jakość, źródła finansowania oraz przepływy środków pieniężnych. W przypadku pojawienia się problemów przy realizacji zadań Komitet Monitorujący musi podjąć działania w celu ich wyeliminowania.

Po realizacji Strategii Komitet Monitorujący dokona jej ewaluacji oraz sporządzi raport końcowy obrazujący faktycznie zrealizowane zadania pod kątem realizacji zamierzonych celów połączony z rachunkiem ekonomicznym porównującym poniesione nakłady na rozwój z końcowymi wynikami ekonomicznymi. Wnioski zawarte w raporcie posłużą także do ustalenia problemów wynikających z realizacji strategii i ustalenia warunków wyjściowych do opracowania strategii rozwoju gminy na lata następne.

10 HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Lp.	Zadanie	Termin	Odpowiedzialny za realizację
1.	Opracowanie „Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015-2025”	05 - 11. 2015 r.	Z-ca Wójta Gminy / RRG
2.	Przyjęcie „Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015-2025”	Styczeń 2016 r.	Rada Gminy Chybie
3.	Powołanie Komitetu Monitorującego przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015-2025	Luty 2016 r.	Wójt Gminy
4.	Realizacja zadań objętych Strategią	2016 – 2020 r.	Wójt Gminy
5.	Dokonywanie corocznych ocen skuteczności realizacji Strategii	Grudzień 2016 – 2020 r.	Komitet Monitorujący
6.	Dokonywanie okresowych analiz i uaktualnienie Strategii.	Grudzień co dwa lata	Wójt Gminy Z-ca Wójta Gminy Komitet Monitorujący
7.	Aktualizacja planu inwestycyjnego	październik- listopad co roku	Wójt Gminy
8.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii ze względu na osiągnięte cele i zrealizowane zadania. Porównanie wielkości nakładów na realizację Strategii z uzyskanymi efektami.	IV kwartał 2025 r.	- zespół, któremu Wójt Gminy zleci to zadanie
9.	Przyjęcie raportu z realizacji Strategii i określenie warunków wyjściowych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata następne	Grudzień 2025 r.	Rada Gminy Chybie

Tabela 37: Harmonogram realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015 - 2025

Źródło: Opracowanie własne

11 KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY Z POZOSTAŁYMI LOKALNYMI STRATEGIAMI I PROGRAMAMI

Strategia Rozwoju Gminy Chybie na lata 2015-2025 jest dokumentem komplementarnym względem innych, obowiązujących strategii, planów, programów oraz opracowań planistycznych, wdrażanych na poziomie kraju, województwa, powiatu i gminy przedstawionych poniżej.

1. Dokumenty o charakterze krajowym:

- a) *Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK),*
- b) *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,*
- c) *Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,*
- d) *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.*

2. Dokumenty o charakterze ponadregionalnym i wojewódzkim:

- a) *Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020,*
- b) *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,*
- c) *Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Śląskim na lata 2006-2020,*
- d) *Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020,*
- e) *Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,*
- f) *Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,*
- g) *Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego,*
- h) *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,*
- i) *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.*

3. Dokumenty o charakterze ponad powiatowym (subregionalnym), powiatowym lub ponad gminnym (nieobejmującym całego powiatu):

- a) *Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,*
- b) *Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego 2001-2016,*
- c) *Strategia Rozwoju Pogranicza Polsko-Czeskiego,*

- d) *Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Cieszyńska Kraina” na lata 2016 – 2023 (w opracowaniu),*
- e) *Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Żabi Kraj” na lata 2014-2020 (w opracowaniu).*

4. Dokumenty o charakterze lokalnym (gminnym):

- a) *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chybie,*
- b) *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020,*
- c) *Program ochrony środowiska Gminy Chybie (aktualizacja na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020),*
- d) *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Chybie na lata 2010-2030,*
- e) *Plany Odnowy Miejscowości: POM Mnich 2008-2015, POM Zaborze 2008-2015, POM Frelichów 2008-2015, POM Chybie 2008-2015, POM Zarzeczce na lata 2008-2015.*

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK NR 1 - ANKIETA

**ZAŁĄCZNIK NR 2 - RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO DLA
MIESZKAŃCÓW**

**ZAŁĄCZNIK NR 3 - ZARZĄDZENIE W SPRAWIE POWOŁANIA KOMITETU
STERUJĄCEGO**

ZAŁĄCZNIK NR 4 - PROPOZYCJA ZADAŃ WYNIKAJĄCA Z WARSZTATÓW